

panorama

inforegio

35

Sügis 2010

Suund suuremale sotsiaalsele kaasatusele –

regionaalpoliitika panus

JUHTKIRI

Dirk Ahner

ÜLEVAADE

Suurem sotsiaalne kaasatus piirkondlikust vaatenurgast

3

4-6

INTERVJUU

Karima Delli – Fintan Farrell – Paul Bevan

7-9

EUROOPA AASTA 2010

Sotsiaalne kaasatus, võitlus vaesusega

10

EUROOPA SOTSIAALFOND

Murdes vaesuse haardest välja

11

TÕRJUTUS JA LINNAARENDUS

Sotsiaalne kaasatus ja ühtekuuluvuspoliitika linnade seisukohalt

12-13

RAHVUSVÄHEMUSTE KAASATUS

Rahvusvähemuste sotsiaalne kaasamine – romide juhtum
Regionaalarengu fondid abiks sisserändajatele äri alustamisel

14-15

JASMINE JA PROGRESS

ELi uued vahendid mikrolaenude nõudluse rahuldamiseks

16

TERVISHOID JA KAASATUS

Kogukonnanahoolduse eelised

17

EUROOPAS

ACCES – piiriülesed investeeringud noorte heaks
Arvutioskused – aken tulevikku
RobotDalen – arukad abilised iseseisvaks eluks
Romide kaasamine – kampaania muutuste nimel
Abi Ungari kõige ebasoodsamas olukorras inimestele

18-22

TAGAMAAD

ERF muutumas – bürokraatia vähendamine vabastab rahalisi vahendeid

23

LÄHEMALT MEIE PROJEKTIDEST

Piirideta projektid
Konkurentsivõimelised tervishoiuteenused – Longlife

24-25

VÕRGUNDUS

Piirkonnad majandusmuutustes – jätkusuutliku majanduskasvu edendamine
Regionide komitee foorum tõrjutuse teemal

26-27

28

KALENDRIKUUPÄEVAD – TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

Fotod (lk):

Kaas: © EK

Lehekülj 2, 4, 6, 7, 9, 11, 14-15, 16, 17, 21, 23, 26: © EC

Lehekülj 13: © iStockphoto

Lehekülj 14: © Avatud Ühiskonna Instituut (Open Society Institute)

Lehekülj 18: © ACCES

Lehekülj 19: © Olga Posaškova

Lehekülj 20: © Inmotion Intelligence AB

Lehekülj 22: © Levente Huszti (NDA), István Kocsik (Multikultuurne Pedagoogikainstituut)

Lehekülj 24: © Longlife – Berliini Tehnikainstituut

Lehekülj 25: © Pekka Fali

Lehekülj 26: © Regioonide komitee

Käesolev ajakiri on trükitud inglise, prantsuse ja saksa keeles taaskasutatud paberile.

See on kättesaadav 21 keeles veebiaadressil: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_et.htm

Käesolevas väljaandes avaldatud vaated kuuluvad autorile ega peegelda tingimata Euroopa Komisjoni vaateid.

Meie Euroopa kui ülemaailmsel arenil konkurentsivõimelise osaleja, hea elukoha ja isegi nii kaugel kui Brasiilias järgitava sotsiaalmudeli tulevik sõltub meie võimest anda igale meie kodanikule võimalus olla meie ühiskonna aktiivne ja lugupeetud liige. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta (2010) rõhutab vajadust rajada kaasavam Euroopa, sest see on elutähtis komponent jätkuva majanduskasvu, uute ja paremate töökohtade loomise ning sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks.

Neid eesmärke toetavad ELi ühtekuuluvuspoliitika alusel rakendatud meetmed selliste rahastamisvahendite kaudu nagu Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja Euroopa Sotsiaalfond (ESF). Need kaks võtmevahendit on suunatud väga erinevate programmide toetamisele alates paremast transpordi infrastruktuurist, mis loob uusi võimalusi mahajäänud piirkondadele, ja lõpetades elukestva õppe edendamise. Panorama tutvustab kuut projekti mitmelt poolt Euroopast, mis näitavad, kuidas ERFi investeeringud aitavad meie kogukonna haavatavatel sektoritel võidelda tõrjutuse ohuga.

Milline on ühtekuuluvuspoliitika roll vaesuse ja tõrjutuse leevendamisel? Mida tehakse selleks, et anda uut elujõudu meie linnade majandusliku surutise all kannatavatele osadele? Kui hästi suudavad olemasolevad määrused reageerida Euroopa muutuvale olemusele? Lisaks nende küsimuste vaagimisele intervjuuerime kolme võtmetegelas sotsiaalse kaasatuse valdkonnas ning uurime, millised peaksid nende arvates olema prioriteedid.

„Euroopa 2020. aastal“ on strateegiline visioon 21. sajandi Euroopast. Selles näidatakse, kuidas saab EL majanduskriisist tugevamana väljuda ja muuta EL aruka, jätkusuutliku ja kaasava majandusega liiduks kõrgel tasemel tööhõive, tootlikkuse ja sotsiaalse ühtekuuluvusega.

Üksikisiku lähedal baastasandil toimival ühtekuuluvuspoliitikal on tähtis roll 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisel, hoolitsedes, et tõrjutuse ohus inimesed ei jääks kõrvaltvaatajaks. Just piirkondlikul tasandil saab esmajärjekorras tunda täielikult kaasava ühiskonna kõiki eeliseid.

Dirk Ahner

Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika peadirektoraadi peadirektor

SUUREM SOTSIAALNE KAASATUS PIIRKONDLIKUST VAATENURGAST

Euroopa Liit on nimetanud 2010. aasta vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise aastaks. Selles Panorama numbris käsitletakse seda teemat lähemalt ja uuritakse, kuidas aitavad regionaalpoliitika alusel rahastatavad meetmed jõuda ELi eesmärgile luua kaasav, produktiivne ühiskond.

Mis on Euroopa aasta eesmärk?

Selle aasta teemamääratluse eesmärk on taas kinnitada Euroopa Liidu pühendumist võitlusele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega. Meie ees seisvate muude probleemide kõrval (näiteks kliimamuutus ja ELi demograafiline profiil) ja olukorras, kus äsjase majanduskriisi mõju on veel tugevalt märgatav, on selge, et Euroopa ei saa endale lubada ühiskonda, milles on võimekad ja tegusad inimesed kõrvale tõrjutud.

Euroopa aasta 2010 eesmärk on meid üles raputada, murda stereotüüpe ja tõsta esile need, kes elavad vaesuses ja tõrjutuna. ELi partnerluse ja solidaarsuse põhimõtetele toetudes püüab Euroopa aasta 2010 võtta vaesuse põhjused tõsiselt käsile, et igapäev oleks ühiskonnas aktiivne ja täisväärtuslik roll. See aitab ka paremini koordineerida olemasolevaid vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemise programme ja algatusi.

Vaesuse vähendamine – võti võitluseks tõrjutusega

Riiklikus mõõtmises on regionaalarengu tasemel oluline mõju vaesusele. Alla vaesuse ohu piiri tulumäära uusimad hinnangud näitavad, et ühtekuuluvuspoliitika fondide kasutamine on suurim nendes riikides ja piirkondades, kus on kõrgeim suhtelise vaesuse tase. Fondi vahendid jõuavad sihile.

Vaesuse vähendamine ei ole ühtekuuluvuspoliitika põhieesmärk ja selle sihiks ei ole muuta riiklikke sotsiaalhoolekandesüsteeme, kuid ühtekuuluvuspoliitika suunab rahalisi vahendeid projektidele, mis hoogustavad majandusarengut, edendavad võrdseid võimalusi, parandavad elukvaliteeti ja töötamisvõimalusi, mis kõik vähendavad ka vaesuse ohtu.

Kuidas aitab regionaalpoliitika kaasa ELi eesmärkide saavutamisele?

Euroopa Liidu (EL) regionaalpoliitika eesmärk on vähendada majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust piirkondade vahel edendamaks Euroopa Ühenduse harmoonilist, tasakaalustatud ja jätkusuutlikku arengut. EÜ asutamislepingu artikli 158 kohaselt on ühenduse eesmärk „vähendada erinevate piirkondade arengutasemete vahelisi erinevusi ja vähem soodsates tingimustes olevate piirkondade või saarte, sealhulgas maapiirkondade, mahajäämust”.

KES ON ENIM OHUSTATUD?

Suurimas vaesuse ohus on eakad, üksikvanemaga ja suurpered, puuetega inimesed ja rahvusvähemused, sealhulgas Euroopa 10- kuni 12-miljoniline romide kogukond. Kõigi nende rühmade lõikes on naised suuremas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus kui mehed.

Neid eesmärke ei ole kerge saavutada, kui arvestada tohutuid erinevusi ELi piirkondade geograafilise suuruse ja asukoha, sissetulekute taseme ja poliitilise tähtsuse osas. ELi laienemised on samuti toonud kaasa märgatavaid muudatusi – ELi 27 praeguse liikmesriigi piirkondlikud erinevused on nüüd kaks korda suuremad kui ELi 15 liikmesriigi vahel enne 2004. aastat.

Vastavalt ühtekuuluvuspoliitika praegusele praktikale, kus eraldiste arvestamise aluseks on SKT inimese kohta, suunatakse suuremaid rahalisi vahendeid piirkondadesse, kus suurem osa rahvastikust elab absoluutses vaesuses.

Mõnedel riikidel tundub väga hästi minevat, kuid siiski leidub ka seal paikkondi, kus inimesed elavad suure vaesuse ohus. Vähem arenenud riikides tundub pealinna piirkonnas olevat vähem vaesust. Teistes riikides on vastupidi pealinna piirkonnas kõrgem vaesuse tase, kuna jõukad pered on sealt ära kolinud.

Ühtekuuluvusfondi raames abikõlblikud vähem arenenud riigid saavad suurema osa ühtekuuluvuspoliitika fondidest, seal on selgelt suurem materiaalselt puudustkannatavate inimeste osakaal (vaesuse absoluutnäitaja, mille kohaselt on täitmata vähemalt kolm üheksast põhivajadusest).

Ühtekuuluvuspoliitika tegeleb ka enam arenenud riikide lähenemispiirkondade suhtelise vaesuse all kannatavate osadega. Näiteks Ühendkuningriigis Walesile, Belgias Valloonia ning Lõuna-Itaalia ja Lõuna-Hispaania osadele eraldatud suuremad toetused näitavad, et rahalisi vahendeid on suunatud nende piirkondade abistamiseks vaesusega võitlemisel.

Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi raames tegeletakse selle küsimusega teise nurga alt, arvestades keskmisest kõrgemat tööhõive taset ja madalat haridustaset, mis on tihedalt seotud nii suhtelise kui absoluutse vaesusega.

ERF ja ESF töötavad käsikäes

Väga tähtis on investeerida sotsiaalsesse ja majanduslikku infrastruktuuri, et ebasoodsamates kogukondades elavad inimesed saaksid kasutada mujal leiduvaid koolitus- ja töövõimalusi. ERFi vahendid võivad anda suure panuse selle valdkonna heaks, toetades ettevõtmisi, mis loovad inimestele juurdepääsu sellistele võimalustele.

Ettevõtlustoetused on suunatud esmajoones väikestele ja keskmise suurusega ning uutele ettevõtjatele.

„Meil on veenvaid tõendeid, et Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) toetused on tõstnud investeeringuid ettevõtlusse ning elavdanud teadus- ja arendustegevust. Näiteks olid Ida-Saksamaal Tüüringis toetust saanud ettevõtete investeeringud teadus- ja arendustegevusse ligi kaks ja pool korda suuremad. See viitab toetuste selgelt võimendavale mõjule,“ selgitas Dirk Ahner, regionaalpoliitika peadirektor.

ERFi investeeringute tulemusel luuakse paremaid töökohti ja parem juurdepääs koolitusvõimalustele. Toetust saavad:

- kohalikud töövahendusprogrammid, mille eesmärk on leida sobivaid töövõimalusi ebasoodsas olukorras isikutele;
- e-oskusi arendavate kohalike koolitus- ja õppekeskuste renoveerimine ja arendamine;
- ohutud transpordisõlmed puudustkannatavate paikkondade ühendamiseks võimalusi pakkuvatega;
- investeeringud kogukondade piires kohaliku juurdepääsu parandamiseks IKT-vahenditele.

Uusimad
hinnangud näitavad, et...
ühtekuuluvusfondi vahendid
jõuavad sihile..

Perioodil 2007–2013 investeeritakse ELis 347 miljardit eurot ehk 35,7% ühenduse eelarvest ühtekuuluvuspoliitika vahendite kaudu piirkondliku majanduskasvu eesmärkide toetuseks ja uute töökohtade loomise edendamiseks. Nende vahendite abil aitab ühtekuuluvuspoliitika inimesi vaesusest päästa.

Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahenditega toetatakse ebasoodsas olukorras olevate inimeste ja puuetega inimeste jätkusuutlikku integratsiooni tööturule. Selle saavutamiseks kasutatavate tegevuste hulka kuuluvad:

- nõustamine ja koolitus, mida kohandatakse ebasoodsas olukorras olevate inimeste ja puuetega inimeste erivajadustega;
- võimaluste loomine integratsiooniks ja tööturule pääsemiseks, ebasoodsas olukorras olevatele inimestele ja puuetega inimestele sotsiaalsete töökohtade loomine;
- ebasoodsas olukorras olevate inimeste ja puuetega inimeste ettevõtluse toetamine;
- teavituskampaaniad diskrimineerimisega võitlemiseks, suhtumise muutmiseks ja mitmekesisuse edendamiseks töökohtadel.

ERF kohaneb vajadustega

Asi ei ole ainult töökohtades. 2010. aasta mais muudeti ERFi eeskirju, et vähendada kehvades elamistingimustes marginaalseerunud kogukondade eraldatust. Eeskirjade muutmise eesmärk oli parandada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Nüüd kuuluvad abikõlblike projektide hulka ka selliste olemasolevate hoonete renoveerimine või kasutusotstarbe muutmine, mis kuuluvad avalikule sektorile või mittetulundusühistustele ja mida kasutatakse madala sissetulekuga leibkondadele või erivajadustega isikutele ette nähtud eluasemetena. Abikõlblikeks kuludeks loetakse ka piiratud ettevõtmised olemasolevate hoonete asendamiseks, muuhulgas uusehitistega.

Ja tulemused?

ERFi ja ühtekuuluvusfondi keskne eesmärk on edendada piirkondade ja liikmesriikide majandusarengut. See on üks tähtsamaid meetodeid võitlemaks sotsiaalse tõrjutusega, stimuleerides majandustegevust, mis loob uusi ja paremaid töökohti.

Uusimad hinnangud kinnitavad rahastute edu majanduskasvu hoogustamisel ja töökohtade tekke kiirendamisel. Kahe erineva makromajandusliku mudeli põhjal jõuti ühtmoodi järeldusele, et perioodil 2000–2008 on rahastud avaldanud majanduskasvule märkimisväärset mõju, eriti lähenemispriirkondades. Liikmesriigid on teatanud umbes 1 miljoni töökohta loomisest tänu ettevõtete toetustele perioodil 2000–2006.

Oluline osa ERFi ressurssidest eraldatakse ka sotsiaalse, territoriaalse ja keskkondliku ühtekuuluvuse edendamiseks. Toetatavate projektide hulka kuulub mitmesuguseid ettevõtmisi sotsiaalse infrastruktuuri parandamiseks või rajamiseks ning maapiirkondades külade, linnades teatud piirkondade, endiste tööstuspiirkondade ja ajalooliste mälestusmärkide korrastamiseks ja uuendamiseks.

Sellistele projektidele, sealhulgas turismivõimaluste parandamisele suunatud projektidele, kulus peaaegu kolmandik ERFi eesmärgi 1 sihtpiirkondade kogueraldistest ja 36% eesmärgi 2 kogueraldistest perioodil 2000–2006, sarnaseid eraldisi on tehtud ka käesolevaks perioodiks 2007–2013.

Perioodi 2000–2006 hinnangutes järeldatakse, et keskkondliku infrastruktuuri projektidel oli käegakatsutavaid tulemusi. Näiteks ühendati märkimisväärne arv kodumajapidamisi kogu ELi ulatuses puhta joogivee või kanalisatsioonivõrguga (14 miljonit inimest said parema veevarustuse, 20 miljonit inimest ühinesid lisaks reovee käitlemise projektidega).

Ja tulemused? Kõikjal Euroopas on nüüd linnu ja külasid, sealhulgas allakäinud, hüljatud tööstuspiirkondi ja linnades teatud paikkondi, mis on nüüd meeldivamad kohad, kus elada, töötada või mida külastada.

Kuigi ei ole olemas ühtseid näitajaid sellise mõju kvantitatiivseks hindamiseks, järeldatakse hinnangutes, et need projektid on kahtlemata tõstnud elatustaset ja elukvaliteeti ning parandanud territoriaalset tasakaalu, julgustades inimesi seal elama ja ettevõtteid rajama.

KÕRGTEHNOLOOGIA JÕUAB PRANTSUSMAA MAAPIIRKONNA SÜDAMESSE

Auvergne on eraldatud kõrvaline koht, kuid samas siiski esimene maapiirkond Prantsusmaal, kus pakutakse kogu elanikkonnale kiiret internetiühendust. See sai teoks tänu ERFi piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi raames. RegioStars 2010 auhinna võitnud projekt on piirkonnas äärmiselt teretulnud arendus, mille tulemusel on hakanud sinna tulema noori ettevõtlikke inimesi, kes asutavad seal oma ärisid.

Cecile Hesse ja Gael Romier on kaks noort fotograafi, kes on oma tegevuskohaks valinud Auvergne'i. Kui nad saabusid, siis võis ainuüksi ühe pildi kliendile saatmine kesta tervelt 20 minutit. Uue kiire lairibavõrgu kaudu toimub see nüüd praktiliselt hetkega. „Tänu sellele oleme saanud oma äri arendada ja siia edasi jääda,“ selgitas Hesse.

Aastast 2009 on piirkond ärrganud uuele elule tänu kõikvõimalikele uutele algatustele. Näiteks Mazayesi linna algkooli veebisaidi on loonud selle lapsed ise. Klassijuhataja Etienne Anquetil on kindel, et lastel ja nende vanematel on hea meel, et nende kool hakkab lõpuks ometi tänapäeva tasemele jõudma.

Kõigile kättesaadav kiire võrguühendus on muutnud põhjalikult kõiki sektoreid, sellest on kasu saanud tervishoid, majandus, haridus ja turism.

Lairibavõrk Auvergne'is, 2006–2009

Koguelarve: 38 500 000 €

ERF: 26%

Auvergne'i piirkonnanõukogu president René Souchon (paremal) võtab volinik Hahnilt vastu RegioStars auhinna

KARIMA DELLI

Euroopa Parlamendi liige

Karima Delli on Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni liige, regionaalarengu komitee liige, URBAN Intergroupi asepresident ja Jeudi Noir kollektiivi aktivist.

Mida te loodate, et vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta võiks saavutada?

Euroopa ei lahenda ühe aastaga vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleeme. Aga pärast Lissaboni strateegia läbikukkumist on selle aasta eesmärk tõmmata tähelepanu 84 miljonile inimesele, kes on selle kriisi ohvrid, eriti töötavatele vaestele ja neile, kes teevad päevast päeva tööd, et aidata tõrjutud ja marginaliseeritud inimestel inimväärset elu elada. Seejärel loodan, et suudame vaesuse probleemiga tegelemiseks veenda Euroopa Komisjoni esitama miinimumtulu ja diskrimineerimise vastase võitluse raamdirektiivide ettepaneku, kaitsma teenuste kättesaadavust kõigile ja tunnustama õigust eluasemele kõigis liikmesriikides.

Millisena näete enda rolli võitluses sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega?

Usun, et parlamendi liikmetena on meie roll esindada vaesuses elavaid inimesi ja kõiki organisatsioone, mis püüavad vaesusega võidelda ja lahendusvõimalusi igapäevases elus rakendada. Nagu ma olen alati öelnud, ei ole poliitikat vaja teha mitte inimeste jaoks, vaid koos inimestega. Käesolev Euroopa aasta peaks andma meile võimaluse koguda kokku parimad tavad võitluses vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega ning näidata, et ka kõige haavatavamatele inimestele on mingi lootuskiir. Lisaks arvan ökoloogina, et peame lööma häirekella mitte ainult sotsiaalse ebavõrdsuse küsimustes, vaid ka keskkonnavalase ebaõigluse pärast. Pärast Kopenhaageni läbirääkimiste läbikukkumist maksavad kliimamuutuse ränka hinda need, kes on kõige vaesemad, elavad kõige viletsamates tingimustes ja on kõige ohustatumad.

Kuidas aitavad äsjased muudatused ERFi määrustes marginaliseerunud kogukondade eluaseme ja energiatõhusate hoonete edendamise teemal võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega?

See uus määrus on parim näide sellest, millest rääkisin seoses võitlusega kliimamuutuse ja sotsiaalse tõrjutusega. See on suur samm edasi ebasoodsas olukorras rahvastiku elamistingimuste parandamisel, kuna sellega muutuvad ERFi abikõlblikuks elamuehituse ja -renoveerimisega ning energiapuudusega võitlemisega seotud projektid kõigis liikmesriikides. Seda ettepanekut on kaua oodanud kõik, kes nõuavad marginaliseerunud kogukondade ning eriti romide integratsiooniõigustest kinnipidamist.

Aga nüüd, kui kõik läheb nii hästi, ei tohi me peatuda. Oleme valvel nende vahendite tegeliku kasutamise osas, sest need ei tohi põhjustada kinnisvaraga spekulatsioonide kaudu linnakeskuste marginaliseerunud kogukondade tõrjutust rendi- ja üürihindade plahvatusliku kasvu tulemusel.

Nüüd peame tagama, et linnauuendamise projektidesse oleksid kaasatud kõik huvigrupid, sealhulgas kohalikud omavalitsused, investeerimispannad, Euroopa võrgustikud (näiteks „Linnapeade pakt“), et iga ohustatud rahvastikurühm saaks tõesti piisavalt rahalisi vahendeid, mis võimaldaksid pikemas plaanis inimväärset elu elada.

« Suur samm edasi ebasoodsas olukorras rahvastiku elamistingimuste parandamisel »

Tõrjutust võib tunda ka maapiirkondades

FINTAN FARRELL

Euroopa vaesusevastase võrgustiku (Anti-Poverty Network, EAPN) direktor

Fintan Farrell määrati Euroopa vaesusevastase võrgustiku (EAPN) direktoriks 2002. aastal. Aastatel 1996–2000 oli ta selle võrgustiku president. Ta on olnud ka Sotsiaalplatvormi president ja ELi kodanikuühiskonna kontakt-rühma esimees.

Mida te loodate, et vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta võiks saavutada?

Loodetakse, et see aasta paneb inimesed järele mõtlema, millist ühiskonda me soovime rajada, ning mõistma, et võrdsem ühiskond on kõigile parem. See Euroopa aasta sattus kriisi ajale. Paistab, et vaesed peavad selle tagajärjed kinni maksma.

Vaesus ja sotsiaalne tõrjutus tuleb selgelt määratleda põhilisteks probleemideks, millega on vaja tegeleda „Euroopa 2020. aastal“ strateegias. Peame tegelema ka vaesuse põhjustega ja selgitama, et rikkuse ebaühtlase jaotuse vähendamine tõhusate jaotusmehhanismide kaudu on ka parema ja õiglasema Euroopa Liiduni jõudmise eeltingimus.

Selle aasta eesmärgiks peaks samuti olema kohalikul ja riiklikul tasandil ametiasutuste järjekindlam koostöö vaesusvastaste vabaühendustega ja nende toetamine.

Millisena näete enda rolli võitluses sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega?

EAPNi eesmärk on kaitsta vaesuses elavate inimeste huve ELi asjakohase poliitika ja programmide mõjutamise teel. Võrgustik jälgib vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega tegelemist strateegia „Euroopa 2020. aastal“ ja suurprojekti „Euroopa vaesusevastase võitluse platvormi“ rakendamisel. See hindab ka tööhõivepoliitika panust avatumate tööturgude loomisel ja toukefondide kasutamist kaasamisskeemide täideviimisel. Selle saavutamiseks loome vabaühendustele võimalusi jagada kogemusi nende programmide ja poliitika eluviimisest kohapeal ning pakkuda uusi ELi sekkumist vajavaid suundi. Vaesuses elavate inimeste otsene osalus on EAPNi praeguse tegevuse seisukohalt keske tähtsusega.

Kuidas saab ühtekuuluvuspoliitika aidata kaasa strateegia „Euroopa 2020. aastal“ eesmärgi saavutamisele ja päästa aastaks 2020 vaesusest 20 miljonit inimest?

Et saavutada eesmärki päästa aastaks 2020 vaesusest 20 miljonit inimest, tuleks ühtekuuluvuspoliitikat kasutada valdkondadevahelise vahendina sotsiaalse kaasatuse tagamiseks. ERFi ja ESFi tuleks kasutada innovaatilisemalt täiendava vahendina, et need vastaksid reaalselt kõige haavatavamate rühmade vajadustele ja oleksid kättesaadavad sotsiaalvaldkonnas tegutsevatele vabaühendustele. Peale selle tahaks EAPN näha praeguse majanduskasvu ja töajuturu muutumist selliseks, mis toetaks haavatavaid inimesi aktiivse kaasatuse, sotsiaalsete uuenduste, uute sotsiaalteenuste, roheliste töökohtade ja tehnoloogiate kaudu, mis oleksid kättesaadavad tööturust kõige kaugemal asuvatele inimestele.

Kuigi strateegias „Euroopa 2020. aastal“ on eraldi keskendunud toukefondidele, tuleb siiski mobiliseerida kõik ELi rahastamisvahendid strateegias kinnitatud vaesuse vähendamise eesmärkide saavutamiseks. ELi erirahastamisvahend peaks aitama saavutada kolm põhieesmärki: põhiõiguste tagamise, eriti seoses taskukohase juurdepääsuga üldiselt huvipakkuvatele kvaliteetsetele teenustele; sotsiaalne kaasatus, eriti suunatud integreeritud aktiivse kaasatuse arendamisele; keskmise osalejate kaasamine.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.eapn.eu/index.php?lang=en>

« Ühtekuuluvuspoliitikat tuleks kasutada valdkondadevahelise vahendina sotsiaalse kaasatuse tagamiseks. »

Kolme linna algatus (*Three Towns Initiative*) – Ühendkuningriigi maakondade Yorkshire'i ja Humberside'i osaline uuendamine

PAUL BEVAN

Võrgustiku EUROCITIES peasekretär

EUROCITIES on Euroopa suurlinnade võrgustik. 1986. aastal loodud ühenduse 140 liiget esindavad 25% ELi elanikkonnast. Paul Bevan sai peasekretäriks 2008. aasta novembris pärast pikka teenistuskäiku Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kõrgematel ametikohtadel.

Mida te loodate, et vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta võiks saavutada?

Käesolev Euroopa aasta peab tõstma teadlikkust sellest, et võitlus vaesusega ei tähenda lihtsalt heategevust. Euroopa rahvas on meie suurim majanduslik vara – meie inimkapital. Strateegias „Euroopa 2020. aastal“ on tunnustatud, et me ei suuda ülemaailmsel turul konkurentsi pakkuda, kui me ei kasuta seda potentsiaali maksimaalselt ära. Investeeringud oskustesse, kvaliteetsed töökohad ja sotsiaalne kaasatus annavad selge majandusliku kasumi, parandades ka otseselt meie kodanike elukvaliteeti.

Millisena näete enda rolli võitluses sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega?

Vaesus ja tõrjutus on valdavalt seotud linnadega. Isegi Euroopa kõige jõukamates suurlinnades esineb tõsist puudust, mis on sageli koondunud teatud kindlatesse linnaosadesse. Seetõttu on EUROCITIES oma 2010. aasta kampaanias keskendunud vaesuse linnamõõtmel paremale teadvustamisele.

Linnavalitsustel on head võimalused nende probleemidega tegeleda, kui kohaldada mitmemõõtmelist lähenemisi. Haridus ja koolitus, töötusabi abistamine, ettevõtlusalane nõustamine, paremad elamistingimused, tervishoiu, sotsiaal- ja peretoetuste parandamine, ühistransport, keskkonna parandamine, kodanikuosalus – kõike seda tuleb korraldada integreeritult, et saavutada kõnealustes puudustkannatavates piirkondades tõelisi, jätkusuutlikke muutusi. See järeldus kõlab selgelt kõigil „Linnad vaesuse ja tõrjutuse vastu“ kampaania üritustel, mida EUROCITIES korraldab kõikjal Euroopas.

Praktikas on aga vaesus ja tõrjutus ilmselt kõigile linnapeadele kõige raskemad probleemid. Kodanike, vabaühenduste ja ettevõtete motiveerimine, erinevate agentuuride töö koordineerimine ja uute töövõtete leidmine nõuavad kõrgtasemel poliitilist juhtimist. Ning samas on see ka ressursimahukas. EUROCITIES ei edenda ainult kogemuste vahetamist liikmeslinnade vahel, vaid me nõuame linnavalitsustele ka suuremat võimu nende mitmetahuliste probleemide lahendamiseks.

Kuidas saavad Euroopa linnad kasutada ühtekuuluvuspoliitikat vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemisel?

ELi ühtekuuluvuspoliitikal on olnud tohutult tähtis roll linnade abistamisel nende probleemidele uute lahenduste otsimisel. Linnavalitsused on saanud näidata, et selline integreeritud lähenemiseviis on põhiline kestvate tulemuste saavutamiseks. Majanduskriisi jätkudes peavad meie linnad toime tulema aina raskemate ülesannetega.

Kolm neljandikku Euroopa rahvastikust elab linnades ja 85% ELi SKTst luuakse linnades, seega on mõeldamatu saavutada Euroopa majanduse jätkusuutlikku taastumist ilma jõukate linnadeta. Hoolimata sellest, kas elame suurlinnas või mitte, on meie kõigi huvides, et Euroopa linnad oleksid ka edaspidi investeerijatele atraktiivsed ja suudaksid genereerida uuendusi ja rikkusi. Ühtekuuluvuspoliitikal on võimalus mängida võtmerolli strateegia „Euroopa 2020. aastal“ eesmärkide täitmisel, toetades linnade kestvat taastõusu ja sotsiaalset ühtekuuluvust kogu liidus.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.eurocities.eu/main.php>

Investeeringud oskustesse, kvaliteetsed töökohad ja sotsiaalne kaasatus annavad selge majandusliku kasumi

SOTSIAALNE KAASATUS, VÕITLUS

VAESUSEGA

Oma ajaloo raskeima sotsiaalse kriisi taustal pakub Euroopa aasta 2010 võimalust hoogu võtta, leida uusi partnereid ja asuda tegutsema. Fakti, et vaesust leidub ühes maailma jõukaimatest piirkondadest, tuleb võtta väga tõsiselt. Hoolimata viimaste aastakümnete üldisest elatustaseme tõusust elab ligi 84 miljonit eurooplast ehk 17% ELi rahvastikust allpool vaesuspiiri.

Toetudes kõigile allikatele

Vaesuse probleemi lahendamine nõuab mitmekülgset lähenemist, sealhulgas isiklike ja struktuuriliste tegurite hindamist, väga mitmesuguste vahendite kasutamist ning piirkondlike ja riiklike jõudude mobiliseerimist. Selline mitmemõõtmeline lähenemisviis on olnud ELi tegevuse tuumaks. Pikki aastaid on „sotsiaalne Euroopa“ kujunenud erinevate poliitikasuundade ja programmide tulemusel, mis on toetanud töökohtade loomist ja paremaid töötingimusi, edendanud haridust, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning võidelnud diskrimineerimisega.

Euroopa Liit ei ole istunud tegevusetult ja oodanud aastat 2010, et alles nüüd asuda vaesuse probleemiga võitlema. Aastal 2000 käivitasid liikmesriigid innovaatilise ühisstrateegia sotsiaalse kaasatuse parandamiseks, koostades riiklike tegevuskavasid, seades ühiseid eesmärgi ning õppides teineteise kogemustest kriitilise tähtsusega valdkondades, sealhulgas näiteks laste vaesus, miinimumtulud ja kodutus.

Uus hoog võitluseks vaesusega

Samas on vaja veelgi rohkem ära teha. Euroopa aasta 2010 eesmärk on kasutada olemasolevaid vahendeid ja anda uut hoogu meetmete rakendamisele kõikjal Euroopas. Kampania tuumaks on järgmised neli valdkondadevahelist eesmärki:

- tõsta teadlikkust, aidates mõista, et tänapäeva Euroopas on tõesti vaesust, kummutada stereotüüpe ja määratleda vaesusega võitlemise meetodeid;
- levitada sõnumit, et vaesusega võitlemine on meie kõigi huvides ja kõigi kohustus, soodustada avaliku ja erasektori osapoolte pühendumist probleemi lahendamisele;
- kutsuda inimesi üles tegutsema ja anda selleks uut hoogu nii kohalikul, riiklikul kui Euroopa tasandil;
- toetada vaesuses elavate inimeste aktiivset osalust ja tunnustada paremini nende õigust inimväärsele elule.

29 osalevat riiki on töötanud välja riiklike programme koostöös sidusrühmadega (vabaühenduste, sotsiaalpartnerite, fondide, piirkondlike ja kohalike omavalitsustega).

Kõikjal Euroopas viiakse läbi üle 1000 algatuse, sealhulgas konverentse, inimkette ja mõttevahetusi koolides, meediale suunatud koolituskavasid, interaktiivseid näidendeid ja uute poliitiliste kavade katsetamist.

Euroopa Komisjon koordineerib üleeuroopalist kampaniat, mis tugineb teabevahenditele (veebisait, trükised, videod jne) ja hõlmab mitmeid põhitegevusi, näiteks kunstiline algatus (milles osalevad Euroopa kunstiliõpilased, vabaühendused ja vaesuses elavad inimesed), audiovisuaalne ja ajakirjanduslik võistlus ning seminaride ja foorumitega teemanädal oktoobri keskel. Eesistujariik Belgia korraldab detsembris kampania lõpukonverentsi.

Vabaühendused ja muud sidusrühmad, kes on tihedalt osalenud kampania läbiviimises koos teiste Euroopa institutsioonide ja asutustega, kavandavad ka mitmesuguseid muid ettevõtmisi. Euroopa aasta 2010 on ühisprojekt, kus kõigil asjast huvitatutel on oma roll.

Samas näitab Euroopa aasta 2010 edu ka see, kuivõrd see suudab mõjutada poliitilist päevakorda liikmesriikides ja ELi tasandil. 2010. aasta juunis kinnitas Euroopa Liidu Nõukogu strateegia „Euroopa 2020. aastal“ raames eesmärgi päästa 20 miljonit inimest vaesuse ja tõrjutuse ohust. Sellele tähtsale sammule peab seega kõigil tasanditel järgnema pikaajalisi jätkusuutlikke meetmeid.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.2010againstopoverty.eu/?langid=et>

MURDES VAESUSE HAARDEST VÄLJA

Euroopa Sotsiaalfondi investeeringud aitavad inimestel saada tööd ja pääseda vaesusest. ELi 10-aastase majandusstrateegia osana keskendub see vaesuse leevendamisele ja inimestele parema elu võimaluse andmisele.

Valitsused rakendavad koostöös spetsiifilisi meetmeid, näiteks miinimumtulu skeeme, aga vaesus ja sotsiaalne tõrjutus on probleemiks kogu Euroopas. Nendega tegelemine on oluline osa ELi püüdlustest rajada jõukas ja kaasav ühiskond, kus üksikisikutel on õigus inimväärsele elule ja aktiivsele osalemisele ühiskonnaelus.

Paremad võimalused

Oma 10-aastases majandusstrateegias „Euroopa 2020. aastal“ on EL seadnud vaesuse leevendamise prioriteetide hulgas kõrgele kohale. Selle võitluse võimsaks tööriistaks on Euroopa Sotsiaalfond (ESF), mille eesmärk on avaldada kestva positiivset mõju üksikisikute võimalustele oma elujärge parandada.

Nimelt selle skeemi kaudu püütakse aidata ka 3500 Slovakkias Trebišovis elavat töötut romit. ESFi toetusega projektis palgatakse romi töölisi renoveerima kohalikku kooli, kus asub õppima enam kui 600 romi õpilast. See on üks paljudest näidetest, kuidas ESF aitab ELi riikides saada inimestel tagasi oma iseseisvust ja eneseväarikust.

Võitlus vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega

Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta jooksul rakendatakse meetmeid, mille eesmärk on tõsta teadlikkust tegelikust olukorrast, mis ei ole kahjulik üksnes majandusele, vaid mõjub hävitavalt ka inimeste eludele. ESF aitab liikmesriike nende pingutustes võidelda selle raske probleemiga. On selge, et on vaja tegutseda kõigil tasanditel ja ESFil on selles jätkuvalt võtmeroll.

Mitte üksnes romid ei ole ühiskonnaelust kõrvale jäänud, vaid Euroopas on 84 miljonit inimest sotsiaalse tõrjutuse ohus. Ja kuigi seda on raske uskuda, elab üks kuuest euroolasest allpool vaesuspiiri. Euroopas peab tervelt seitse miljonit inimest tulema toime vähem kui 5 euroga päevas. Selle probleemiga võitlemiseks investeeritakse umbes 76 miljardit eurot (kuuendik sotsiaalse kaasatuse algatusteks) projektidesse, mille eesmärgid on:

- aidata töötutel saada tööd vajalike oskuste omandamise kaudu;
- võidelda diskrimineerimisega ja võimaldada ohustatud rühmadel pääseda tööturule ja olla ühiskonna aktiivsed liikmed;
- pakkuda koolitust ja haridust, et ebasoodsas olukorras inimesed saaksid omandada oskusi ja pädevusi;
- julgustada töötajaid ja ettevõtjaid majanduslike muutustega kohanema;
- toetada partnerlusi paremate tööruumide ja paremate töökohtade saamiseks.

UURI LÄHEMALT:

http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_et.htm

« Euroopas peab tervelt seitse miljonit inimest tulema toime vähem kui 5 euroga päevas »

EL tähistab 8. aprillil 2010 rahvusvahelist romide päeva

SOTSIAALNE KAASATUS JA ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA LINNADE SEISUKOHALT

Regionaalpoliitika võtab tõsiselt käsile majandusliku surutise all kannatavate linnapiirkondade probleemid. Ühenduse algatuse URBAN teises faasis URBAN II valiti välja kohad, mis võitlevad mitmesuguste sotsiaalsete ja majanduslike probleemidega, sealhulgas tööpuuduse (keskmiselt 17% URBAN II löikes) ja halva linnakeskkonnaga.

URBAN II toetas 70 programmi kõigis 15 ELi liikmesriigis, mis puudutas kokku 2,2 miljonit inimest. Ühtekuuluvuspoliitika panus oli 754 miljonit eurot ja kui arvestada ka ELi investeringule lisatud asjakohaseid riiklikke ja piirkondlikke vahendeid, tõsis summa 1,6 miljardile eurole.

MIDA ON SAAVUTATUD?

- Koolitust saanud 108 000 inimesest kuulusid enam kui pooled haavatavatesse rahvastikurühmadesse, neil aidati kirjaoskamatusest üle saada ja jätkata oma haridusteed või esmakordselt tööturule siseneda.
- Umbes poolte programmide (15-st 8) tulemusel loodi täiendavaid või uusi sotsiaalteenuseid ja -ressursse. Leiti, et URBAN II oli elulise tähtsusega paremate sotsiaalteenuste pakkumisel (näiteks ehitades või renoveerides sotsiaalkeskusi, kus elanikele pakutakse teavet, nõustamist, juhendamist ja muud toetust).
- 247 turvaprospekti kuritegevuse vähendamiseks kohalikul tasandil. Need projektid hõlmasid kordnikke, valvekaameraid, maastikujundust ja tänavate valgustamist, mida kasutatakse koos kogukondlike rühmituste ja naabrivalve projektidega.
- 593 algatust kogukonna võimaluste laiendamiseks, sealhulgas ühel juhul (Burnleys Ühendkuningriigis) ühines 134 inimest kogukonna elu juhtimisega.

Kohalik areng ja kohalikud partnerlused

URBAN II järelehindamise aruandes tehti ootamatu järeldus, et projektide edu ei sõltunud käsitletud teemast ega konkreetsetest vahenditest. Edukatele projektidele oli iseloomulik kohalik juhtkond ja kohalikud omanikud. Need projektid valiti vastavalt kohalikele arusaamale sellest, mis on vajalik, neil oli tugev kohalik toetus ja projektid teostati koostöös kohalike inimestega. Eduatud projektid oli enamasti ülevalt pealesurutud, nende omanike hulgas oli vähe kohalikke ja nende teostamisele ei kaasatud kohalikke inimesi.

Enam kui 80% kohalikest partnerlustest võis nimetada kaasavateks, nendes osalejate ring oli väga kirju, sealhulgas näiteks kogukondlikud rühmitused, erasektor, tööhõiveametid, koolituse pakkujad, arendusagentuurid, õiguskaitse- ja tervishoiutöötajad. Vabatahtlik sektor juhtis 10% projektidest ja osales paljude teiste rakendamisel. Kõrvalmõjuna aitas see pikemas plaanis tõsta kohalike partnerite suutlikkust muude projektide läbiviimiseks.

Euroopa Liidul oli oma roll suutlikkuse suurendamisel, suurel määral tänu URBACTi kogemuste vahetamise võrgustikule.

LISATEAVE:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost_reaction_en.htm

URBAN II – probleemid ja lahendused

Kõik programmid olid suunatud märkimisväärsete majanduslike, sotsiaalsete ja territoriaalsete probleemidega piirkondadele. Hoolimata igapäevast erinevast kohalikest kontekstist ja arvukatest probleemidest käsitlesid mitmed programmid deindustrialiseerimisega seotud nähtuseid (vaba maa, suur tööpuudus, vähene ettevõtluse kasv ja nendega seotud sotsiaalprobleemid).

Programmide eesmärk oli tegeleda kõigi nende probleemidega integreeritult ja terviklikult, kuid need saab siiski jagada kahte suurde rühma:

- sotsiaal-majandusliku uuendamise rühm koosneb 40 programmist, mis keskendusid kitsamalt ühele või (enamasti) mõlemale neist teemadest, kusjuures infrastruktuuri investeringud olid väiksemad;
- füüsilise uuendamise rühm koosneb 30 programmist, mis keskendusid kitsamalt sellele teemale, kusjuures investeringud majandusliku ja sotsiaalse uuendamise projektidesse olid väiksemad.

Füüsiline uuendamine – URBAN II aitas linnaruumi allakäiku pidurdada ja parandada, selle raames loodi transpordisõlmi ja uusi transpordivõimalusi, rajati uusi ühiskondlikke asutusi (muuseumid, raamatukogused ja lastesõimi) ja arendati avalikke linnaruumi. Enamus nendest muudatustest aitasid tõsta piirkonna atraktiivsust.

Majanduslik uuendamine – projektid hoogustasid ettevõtlust, toetades ettevõtete loomist ja arendamist ning tootmisettevõtete (väiksemahulist) arendamist. URBAN II meetmete teine tähtis aspekt oli toetus tööhõive tõstmisele.

Sotsiaalne uuendamine – projektid aitasid vähendada kuritegevust, parandasid haridusalast tulemuslikkust, täiendasid kohalike inimeste oskusi ja toetasid mitmel viisil ebasoodsamas sotsiaalses olukorras olevaid inimesi (eriti noori).

Sotsiaalne tõrjutus oli põhiline tegur, mis avaldas suurimat mõju enamiku URBAN II programmi piirkondade demograafiliste põhirühmade elule ja võimalustele. Naised, noored ja eakamad inimesed, rahvusvähemuste hulka kuuluvad elanikud ning varjupaigataotlejad kogesid kõik mingis vormis sotsiaalset tõrjutust või ebasoodsat olukorda.

Vahend võitluseks tõrjutusega

Järelhindamises märgiti, et enamik URBANI programmidest toetasid projekte, mis tegelesid tööpuuduse ja tööhõivevõimaluste puudumisega. Enamikus sihtpiirkondades oli väga kõrge tööpuuduse tase ja seetõttu tegeleti selle esmajärgulise probleemiga otse koolituse, tööjõu arendamise, hariduse ja oskuste täiendamise projektidesse investeerimise kaudu.

Peaaegu pooltes programmides toetati projekte, mis tegelesid kuritegevuse probleemidega, kusjuures suhteliselt arvukalt oli uimastitega seotud projekte ja sekkumisi, mis keskendusid antisotsiaalsele käitumisele.

Umbes kolmandikus programmides oli projekte vabatahtliku ja kogukondliku sektori suutlikkuse tõstmiseks ja tugevdamiseks. Projektid aitasid sellistel organisatsioonidel kasvada ja areneda, saada tugevamaks ja jätkusuutlikumaks, et need suudaksid pakkuda tõhusat tuge kohalikele kogukondadele.

Mitmed projektid olid suunatud konkreetsetele rühmadele puudustkannatavates kogukondades. Võtmerühmadeks olid naised, rahvusvähemused ja (vähemal määral) noored. Seetõttu tundus, et projektides seati esikohale sihtkogukondade kõige raskemini kättesaadavad rühmad.

TOIMEMECHANISMID – DORTMUND

Põhiprobleemid olid suur tööpuudus (eriti noorte ja sissetulekute hulgas), vaesus ja tõrjutuse oht, madal haridustase, tasakaalust väljas majandus, standarditele mittevastavad elamistingimused ja halb maine. Sihtkohta iseloomustas rahvastiku kiire vahetuvus, kusjuures edukamad elanikud lahkusid ja neid asendasid ebasoodsamas olukorras rahvastikurühmad.

Enamus ressursse olid suunatud ettevõtluse ja tööhõive (42%) parandamisele ning füüsiliste ja keskkonnameetmete (33%), 15% olid pühendatud sotsiaalse tõrjutuse teemale. Põhiprioriteetideks olid töökohtade loomine ja säilitamine, linnaruumi ja elamistingimuste parandamine, elanikele kaubanduslike, eluaseme ja kultuuriliste struktuuride arendamine ning sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamine.

Programmil oli tugev loogiline põhi, põhianalüüsis ja koostatud strateegilises kavas toodi esile probleemide vahelised tihedad seosed. Programmi piirkonna tugevate ja nõrkade külgede uuringut täiendati kohalike partnerite ja elanikega peetud tihedatel nõupidamistel, mis aitasid tagada, et programm kajastaks selgelt kohalikku olukorda ja vajadusi.

ROMIDE JUHTUM

Ühtekuuluvuspoliitikal on tähtis roll vähemusrühmade elamistingimuste parandamisel ja nende integreerimisel. See pakub toetust diskrimineerimisvastase ja kaasamispoliitika mitmesuguste meetmete ning sihipärase rahastamise kaudu. Erilist tähelepanu pööratakse väga haavatavale romide kogukonnale. Viimasel ajal neile suunatud meetmete eesmärk on hõlbustada eluaseme leidmist, hariduse ja stardikapitali saamist, lisaks viiakse läbi ka teabekampania.

Kõikjal Euroopas kannatavad romid marginaliseerimise, sotsiaalse tõrjutuse ja rassismi all. Uurimuste kohaselt on neil väga mitmesuguseid probleeme alates oma õiguste kasutamise võimatusel (näiteks juurdepääsul põhiteenustele ja töökoha otsimisel) ja lõpetades rassilistest eelarvamusest ajendatud vägivaldajuhtumitega.

Mis on kaalukaasil?

Selle aasta alguses avaldas Komisjon teatise „Romide sotsiaalne ja majanduslik lõimumine Euroopas”, mis näitab teed tulevastele meetmetele. Tõdedes, et romide olukord Euroopas nõuab kiiret tegutsemist, nõutakse selles romide täielikku sotsiaalset ja majanduslikku lõimimist.

Dokumendis väljendatakse selget otsustavust romide lõimimiseks ja selgitatakse, et kuigi viimase kahe aasta jooksul on tehtud edusamme ja romide probleemid on tõusnud poliitikaloomes kesksemale kohale, tuleb eesmärgi saavutamiseks kasutada olemasolevaid vahendeid tõhusamalt ja integreeritumalt.

Teatises määratletakse mitmeid konkreetseid meetmeid romide kaasamiseks, sealhulgas tõukefondide sihipärane kasutamine ja romiprobleemide süvalaiendamine ühtekuuluvuspoliitika raames.

UURI LÄHEMALT:

Teatis romide lõimimisest

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:ET:HTML>

Eluase – romide aitamine mitmekülgsemate rahastamisvahendite kaudu

Elamistingimuste parandamine on põhiline, mida on vaja romi kogukondade heaks teha. Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti uurimuste tulemuste kohaselt elavad paljud romid eraldatud asulates ülerahvastatud hurtsikutes ja haagiselamutes, piiratud puhta vee ja elektrivarustuse ning jäätmekäitluse võimalustega, kannatades halbadest hügieenitingimustest tingitud terviseprobleemide ja pideva väljatõstmisohu all.

Uus määrus annab lootust, et olukorda on võimalik parandada, kui sobitada olemasolevaid ERFi rahastamisvõimalusi romi kogukondade elamistingimuste eripäraga. Määruses laiendatakse ERFi rahastamisvõimaluste kasutamise õigust kõigile liikmesriikidele ning nüüd on ka maapiirkonnad toetuskõlblikud. Rahalisi vahendeid saab kasutada nii uute elamute ehitamiseks kui olemasolevate renoveerimiseks.

Romide kaasamise katseprojekt – igakülgne lähenemisviis lõimimisele

Kuigi eluase on tähtis aspekt romide lõimimisel, on täielikuks kaasamiseks vaja teha edusamme ka muudel tasanditel. Regionaalpoliitika peadirektoraat käivitas katseprojekti, mis on suunatud mitmete probleemide lahendamisele:

- väikelaste haridust ja hoidu edendatakse projektiga „Hea algus”, parandades hariduse ja hoiuteenuste kättesaadavust kuni 6aastastele romi lastele;
- laialdasemalt endale töö loomist püütakse saavutada projektiga, mis toetab mikrolaenude pakkumist (eriti naistele) käsikäes ettevõtluse algatamise projektidega;
- avalikkuse paremaks teavitamiseks romide probleemidest rakendatakse Itaalias, Rumeenias, Albaanias ja Bulgaarias tuntud tegelaste abil läbiviidavaid rassismivastaseid kampaniaid põhiliselt spordivõistluste baasil.

Hinnanguliselt elab ELi riikides 10–12 miljonit romit ja seega on romid Euroopa Liidu suurim rahvusvähemus.

EK TOETUSED VALITUD PROJEKTIDELE

Väikelaste haridus ja hoid (romi haridusfond): 1,9 miljonit €

Endale töö loomine ja mikrolaenu (Polgari fond): 1,4 miljonit €

Teavitamine ja teadlikkuse tõstmine (Spolu Rahvusvaheline Fond): 0,9 miljonit €

UURI LÄHEMALT EUROOPA LIIDU JA ROMIDE KOHTA:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=518&langId=et>

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/employment/index_et.htm

REGIONAALARENGU FONDID ABIKS SISSERÄNDAJATELE ÄRI ALUSTAMISEL

Araabia küpsised, tai massaaž, sushi... erinevad ettevõtmised, millel on üks ühine nimetaja – naiste ettevõtlus. Selle aasta RegioStars auhinna võitnud Rootsi kaguosas tegutsev mikrofinantsasutus aitab välismaalt pärit naistel oma äri alustada ja anda oma panus ELi piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärkide saavutamisele.

„Sul on jõudu. Sul on ideid. Sa tahad luua oma äri.“ Sedasi ahvatleb veebisait rahandusasutustest eemale tõrjutud naistel oma ettevõtteid arendada. Enamasti töötud naised saavad kasutada finantstoetust summas kuni 26 000 eurot. Lisaks on neil õigus igas oma äri rajamise faasis saada täpselt endale vajalikke tugiteenuseid.

Majanduskasvu mootorid

Varem sotsiaaltoetustest elatunud naiste muutmine piirkondliku majanduskasvu mootoriteks on üks 11. septembril 2009 avatud asutuse uskumatult positiivseid saavutusi. Väljakutse vastu võtnud 80 naisest on 15 käivitanud oma miniettevõtte ja on loodud 20 töökohta.

Pädevad ettevõtlusnõustajad ulatavad abikäe naistele, kelle võimalused tööturule pääseda on väga napid. Nõustajad loovad naistega isikliku suhte, aitavad leida motivatsiooni ja sisendada tunnet, et nad suudavad seda. Ideid toetatakse ja need kasvavad elujõulisteks äriplaanideks. Toetust pakutakse ka pärast stardiperioodi, et tagada mitte üksnes ellujäämist, vaid stabiilsust ja miks mitte ka laienemist.

Investeering sai võimalikuks tänu mitme panga (Sormlands Savings Bank, JAK Members Bank ja Ekobanken) toetusele ning see hõlmab kolme aasta jooksul nelja maakonda (Sodermanland, Ostergötland, Västmanland ja Stockholm).

Mikrofinantsasutus (*Micro-Finance Institute, MFI*) sai ERFilt kolmeks aastaks 340 000 eurot.

UKSED AVANEVAD

Naistele, kellel ei ole ettevõtluse alal vajalikke sidemeid ega kogemusi ning kes ei ole krediivõtjana tuntud, võib väike laen anda just õige tõuke, mis aitab ideed käima lükata. Nii juhtus näiteks Kholoud Yamani puhul. Jordaaniast pärit Yamani saabus Rootsi 2003. aastal. Hoolimata teaduskraadist füüsikas ja 14-aastasest töökogemusest ÜROs ei suutnud ta ületada Rootsis väikese ettevõtte loomise ees seisnud takistusi.

Neil, kes ei räägi ladusalt rootsi keelt ja elavad sotsiaaltoetusest, puudub Rootsis juurdepääs finantsturgudele. Teadmata, millest alustada, nägi Yamani asjata vaeva, kuni maakonna valitsuses soovitati tal pöörduda MFI poole.

Kõik muutus esimesest vestlusest. Uksed avanesid. JAK Members Bank andis talle 10 000 eurose laenu ja selle rahaga ostis Yamani vajalikud seadmed ning asus klientuuri otsima. Nüüd müüb ta küpsiseid, mis on valmistatud kuivatatud datlitest ja kodumaalt Jordaaniast pärit retseptide järgi. Suurim läbimurre tuli siis, kui tal paluti tootmiskaudu kahekordistada ja müüa oma küpsiseid ühes Rootsi suurimas kaubamajas. 200 küpsise asemel hakkas ta tootma 700 küpsist päevas.

Kolmeaastase järelkava alusel saab ta endiselt MFI toetust, kus aidatakse teda kõigkõimalikes juriidilistes ja finantsküsimustes. Ta on saanud oma äri laiendada ja nüüd pakub ta ettevõtte ka koristamisteenuseid.

Sarnane lugu räägib Taist pärit Thitapha Ekbergist, kes avas oma massaažisalongi, ja Wannamon Lofgrenist, kes avas Katrineholmi kesklinna esimese sushirestorani.

UURI LÄHEMALT:

Täiendavat teavet selle projekti kohta leidub aadressil:

<http://www.mikrofinansiering.se/>

ELI UUED VAHENDID MIKROLAENUDE NÕUDLUSE RAHULDAMISEKS

Mitmed ELi institutsioonid on ühendanud jõud, et täita puudujääke mikrolaenu kättesaadavuses neile ettevõtjatele, kellele pangad laenu ei annaks.

Paljud nendest, kes tahaksid asutada oma äri või olemasolevat laiendada, ei oma piisavaid tagatise, et saada tavalist pangalaenu. Seetõttu võib eeldada, et vaja on umbes 700 000 uut lühiajalist mikrolaenu (kuni 25 000 €) summas 6,3 miljardit eurot.

Saage tuttavaks – JASMINE...

Regionaalpoliitika peadirektoraadi vastus sellisele vajadusele on uus ühismeede mikrokrediitiasutuste toetamiseks nimega JASMINE (*Joint Action to Support Microfinance Institutions*). Euroopa Investeeringupanga (EIP) ja Euroopa Parlamendi ühiselt loodud meede pakub rahastamisvõimalusi ja tehnilist abi mittepangadest mikrorahastamisasutustele (*non-bank micro-finance institutions*, MFI). Nende arvu suurendamise ja olemasolevate asutuste võimsuste ja usaldusväärsuse parandamise tulemusel avaneks suuremal arvul ettevõtjatele võimalus saada laenu, mille abil realiseerida oma ideed elujõulisteks ettevõteteks. Esimene investeering JASMINE raames allkirjastati 2009. aasta septembris. Kesk- ja Ida-Euroopa MFIdele mikrolaenu pakkuv rahastu CoopEst peakorteriga Belgias kogus umbes 1,8 miljoni euro väärtuses laenukohustusi.

„Paljude mikrolaenu pakkuvate pangandusasutustega tarbetu konkurentsi asemel püüame saavutada sünergiaid ja täita tühimikke, mis tekivad, kuna kõik ei ole pankadele vastuvõetavad mikroettevõtjatega seotud suurte kulude tõttu,“ selgitas Philippe Delvaux, JASMINE meetme koordinaator regionaalpoliitika peadirektoraadis. „Väärib märkimist, et pangandussektor on meie algatuse [...] vastu suurt huvi väljendanud.“

Programmiga JEREMIE (*Joint European Resources for Micro- to medium Enterprises*) ehk Euroopa ühisressursid mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele) pakutavat mikrokrediiti täiendava uue algatuse katsetapp on suunatud piiratud hulga MFIdele. Euroopa Investeeringufondi struktuuris loodud JASMINE

meeskond valis esimese sammuna välja 15 asutust, kes soovisid oma teenuseid parandada või laiendada. Umbes kaks korda enam on neid, kes saavad 2011. aasta jooksul kasulikke tehnilist abi EIFi poolt selle aasta viimases kvartalis kavandatava teise konkursikutse tulemusel.

Valitud MFId saavad sihtõpet pärast erireitinguagentuuri poolt tehtud hindamist, kus keskendutakse neljale põhiküsimusele: juhtimine, finantsjuhtimine, infosüsteemi kvaliteet ja riskihaldus. Nad saavad kasutada ka kasulikke ärialaseid tugiteenuseid, näiteks veebipõhist andmebaasi, heade tavade soovitusi ning juurdepääsu e-postkastile, kus leidub vastuseid küsimustele JASMINE ja mikrolaenude teemal. Koostamisel on ka soovituslik tegevusjuhend MFIdele. „See ei ole kohustuslik, aga loodame siiski, et sellest saab MFIdele kasulik käsiraamat,“ ütles Delvaux.

Katsefaasile on eraldatud kokku umbes 55 miljonit eurot mitmesugustest allikatest.

... ja PROGRESS

See täiendavate funktsioonidega meede on veel loomisel. Euroopa Komisjoni tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi mikrokrediidirahastu PROGRESS eesmärk on täiendada JASMINE võimalusi laenudega, mida pakutakse riskirühmadesse kuuluvatele isikutele, töö kaotamise ohus isikutele ja töötutele, kes soovivad oma äri asutada.

Esimeses järgus on rahalised vahendid suunatud finantsvahendajatele laenu andmiseks sihtrühmale, kuid sellele järgnevad muud finantsstooted. Erinevalt JASMINEst on PROGRESS lisaks mittepangandusasutustele avatud ka pankadele.

PROGRESSi vahendite summa aastatel 2010–2013 on kuni 100 miljonit eurot ja sellelt oodatakse mitmekordset kasu. Rahastu peaks tegevust alustama enne 2010. aasta lõppu.

UURI LÄHEMALT:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=836&langId=et>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/micro_en.htm

KOGUKONNAHOOLDUSE EELISED

Piirkondlike rahastuid kasutatakse Hispaanias vanurite hooldajate koolitamiseks

Kogu Euroopas elab üle miljoni lapse ja täiskasvanu pikka aega erinevates hooldekodudes. Rahvastiku vananedes kasvab see arv veelgi. Samas usuvad mitmed asjatundjad, et inimestel ei ole kasulik pikka aega hoolekandeesutustes viibida. Sellest tuleneb ka püüe „deinstitutionaliseerimise” ja enam kogukonnapõhise hoolduse suunas, mida on soovitanud ka Euroopa Komisjon ja mida peatselt hakatakse toetama ELi tõukefondide kaudu.

Teadlased ja asjatundjad väidavad, et pikka aega hoolekandeesutustes elamine avaldab sotsiaalselt ja psühholoogiliselt negatiivset mõju isegi korralikult rahastatud ja hea töökorraldusega asutuste puhul. Eriti suurt muret teevad hoolekandeesutustes kasvavad väikelapsed, sest see võib kahjustada nende aju arengut ja kehalist kasvu.

Üheks lahenduseks oleks võimaldada tavaliselt hoolekandeesutustesse paigutatavatel inimestel elada suunatud teenuste toel „tavalist elu”. Seda on soovitanud mitmed rahvusvahelised ühingud ja valitsusvälised organisatsioonid. Sama seisukohta toetab ka Euroopa Komisjon, mis käsitles 2009. aasta septembris ekspertaruandes hoolekandeesutuste reformi keerulist probleemistikku.

EL valmis toetama deinstitutionaliseerimist

Endise sotsiaalvoliniku Vladimir Spidla (Tšehhi) järgi nime saanud Spidla aruandes Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele on esitatud kaheksa soovitus, kuidas oleks kõige parem

KREEKA HOOGUSTAB PSÜHHIAATRILISE ABI REFORMI

1980. aastateni oli Kreeka psühhiaatrilise abi süsteem institutsiooniline ja tsentraliseeritud, sellest puudusid esimese etapi eriarstiabi ja taastusravi asutused. Psühhiaatrilist ravi anti peamiselt üheksas psühhiaatriaiglas, kus oli ravikohti 9000 psühhiaatrilisele patsiendile. Rahvusvaheline eksperdirühm näitas, et need asutused ei suutnud pakkuda inimestele vajalikku tänapäevast hooldust.

Kreeka valitsus alustas psühhiaatrilise abi reformi vastavalt nõukogu määrusele nr 815/84, mis käsitleb deinstitutionaliseerimise eesmärgi, uut kogukonnahoolduse süsteemi ja täiendavat koolitust psühhiaatrilist abi andvale personalile. Neli psühhiaatriaiglat on nüüdseks suletud ja nende asemel on avatud uusi hooldekodusid. Pikaajalises plaanis ähvardavad reformi elluviimist siiski rahaliste vahendite nappus, demoraliseerunud personal ja muud Kreeka psühhiaatrilise abi sektori probleemid.

deinstitutionaliseerimist läbi viia. Selles on selgelt soovitatud, et ELi tõukefondidest toetuste eraldamisel peaks prioriteet olema investeringutel kogukonnapõhistesse teenustesse hoolekandeesutuste asemel. Praegu peetakse komisjonis laialdasi arutlusi selle võimalike tagajärgede teemal.

Kes toetavad?

Bulgaaria viib läbi oma orbude hoolekande deinstitutionaliseerimist, ootamata ära, et selguks Euroopa Liidu seisukoht selles küsimuses. 2009. aastal ühendasid seitse ministeeriumi oma jõud uue laste hoolekande koordineerimisrühma moodustamiseks. Eelmise aasta veebruaris kiideti Bulgaarias heaks deinstitutionaliseerimisele suunatud laste hoolekande strateegia.

Uue 10-aastase riikliku tegevuskava alusel on eesmärk luua kogukonnapõhiseid teenuseid ja asutusi umbes 7000 lapsele ja noorele, näiteks päevakeskuseid puuetega lastele. Selleks on juba tehtud riiklikke investeringuid, kuid nüüd on ka EL otsustanud sellele reformile kaasa aidata ja eraldada mitmeaastast toetust summas 25 miljonit eurot ERFi kaudu ja 14 miljonit eurot ESFi kaudu.

Toetudes Rumeenia deinstitutionaliseerimise kogemustele, kus kahe aastakümne vältel vähendati hoolekandeesutustes elavate laste arvu ligi 90%, tunneb Bulgaaria nüüd, et on selleks suureks tööks valmis. „Kaalukaasil on meie kõige haavatavamate kodanike elukvaliteet ja seetõttu ei tohi see meil ebaõnnestuda,” ütles direktor Nadia Shabani Bulgaaria lastekaitseametist, mis on reformiprotsessi põhiline tehniline läbiviija.

UURI LÄHEMAT TEAVET SPIDLA ARUANDE KOHTA:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=3992&langId=en>

PIIRIÜLESED INVESTEERINGUD

NOORTE HEAKS

Projekt Acces annab Inglismaa kaguosas Medways ja Põhja-Prantsusmaal Dunkirkis ebasoodsates linnaosades elavatele noortele võimaluse parandada oma elukvaliteeti ja tõsta tööalast konkurentsivõimet.

Projekt Acces kestab 36 kuud ja lõpeb 2011. aasta novembris. ERF eraldas projektile 509 947,33 €, mis on pool selle kogueelarvest summas 1 019 912,60 €.

Noorte mõjujõu suurendamine oli eesmärk, mille nimel käivitasid Medway linnavolikogu ja Dunkirki linnakogukond 2007. aastal projekti Acces. Julgustades nende soovi linnauuenduses kaasa lüüa ja leida põlvkondadevahelist kontakti, püüab projekt mõlemas kogukonnas luua vastastikuse mõistmise õhkkonda ja anda lootust tulevikku.

Projekti sihtrühmaks olevad piirkonnad hõlmavad Medway linnastut, eriti White Roadi linnaosa, ja Wayfieldi, kus pidevalt kasvab noorte arv, kes ei omanda haridust, ei osale koolitusel ega tööta (*Not in Education, Employment or Training, NEET*). Prantsusmaal tuntakse sama kasvavat suundumust nimetusega JAMO (*Jeunes À Moindres Opportunités*). Kui anda noortele sõnaõigus nende kodukohta puudutavates küsimustes, siis tekib neis omanikutunne ja, mis veelgi tähtsam, uhkustunne.

Elama õppimine

Programm sisaldab koolitust kogukonna arendamise ja kodanikuks olemise praktilistes küsimustes. Käsitletakse näiteks kodust toiduvalmistamist, põhiteadmisi elektritöödest, infotehnoloogiat, liikluseeskirju, orienteerumist ja väljapoole suunatud oskusi, kogukonna arendamist.

Praktilistes prantsuse-inglise kõnekeele tundides saavad noored luua sidemeid teisel pool väina elavate noortega, õppides paremini tundma neid ja nende kultuuri. Üheskoos luuakse oma tegevusi kajastav video.

Tulevikuplaanide koostamine

Ametialane enesearendus on samuti üks projekti Acces prioriteetidest, eriti 2012. aasta olümpiamängudeks valmistumise perioodil. Noortele õpetatakse abistamist spordivõistluste korraldamisel, esmaabi ja ürituste korraldamist, et neil oleksid head eeldused oma organisatorivõimeid ja keelteoskust võistluste ajal rakendada.

Lastekasvatuse kogemuste najal

Laste kasvatamine ei ole kunagi kerge, aga see on veel raskem, kui vanemad on noored ja ebasoodsa taustaga. Seepärast on projekti kaasatud kogenud lapsevanemaid, et nad saaksid noorte lapsevanematega oma kogemusi jagada. Noori ja kogenud vanemaid julgustatakse regulaarselt kohtuma ja koostama oma ühiste teadmiste põhjal teabevõidakuid ja videoid, mida saaks ka teistele jagada.

Piirideta loovus

Nagu sport, suudab ka kunst edukalt inimesi ühendada olenemata nende taustast, vanusest või kultuurilisest kuuluvusest. Noored loovad asjatundjate abil mitmesuguseid etendusi, et elavdada sotsiaalvõrgustikke ja tekitada huvi kunsti vastu.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.acces2seas.eu>

Üks 22aastane osaleja on öelnud:

” Kursusel omandasin väärtuslikke oskusi kunsti ja disaini alal, näiteks kohvris muuseumi avamiseks! Olen hakanud tegelema ka muude asjadega, näiteks IT-toe, diplomaatia, jooksmise ja trummimänguga. See on olnud väga põnev ja on tekitanud minus soovi lavale pääseda. Mõtlesin algul ainult vabatahtlikuna kaasa teha, aga hakkasin hoopis ka ise osalema. “

Etenduskuunst seob erinevaid kultuure ja põlvkondi

ARVUTIOSKUSED – AKEN TULEVIKKU

Kui *Langas j ateitj* algatus 2002. aastal käivitati, siis kattis interneti leviala vaid väikese osa Leedumaast, täpsemalt öeldes oli see 11%. Arusaadavalt oli ka arvutioskuste tase madal. Sellest ajast on interneti leviala laienenud ja koos sellega ka arvutioskajate arv tõusnud. Eraettevõtjate (*Langas j ateitj* rajajate) ning samuti Euroopa Sotsiaalfondi rahalisel toel on *Langas j ateitj* algatus teinud suuri edusamme Leedus digitaalse lõhe ületamise suunas.

Aastast 2002 on tasuta arvutiõppe kursusi pakutud enam kui 75 000 leedulasele. Neist üks tähtsamaid oli aastatel 2006–2008 peetud kursused „Põhilised arvutioskused Leedu e-kodanikele” (*Computer Literacy Basics for a Lithuanian E-citizen*). Sellest oli kasu eakatele, puuetega ja äärepiirkondades elavatele inimestele, kesjuures IKT-kursuse läbis üle 50 000 täiskasvanu.

Arvutioskuste projekt sai Euroopa Sotsiaalfondilt 2 miljonit eurot.

Kõigile juurdepääsetav, kõigile huvitav

„Mul on väga hea meel, et saan oma teadmisi laiendada ja huvitavat teavet leida. Mulle meeldivad eriti veebist leitud luuleõpetused. Ma võin sealt kõike leida, sealhulgas lillede kohta,” ütles Leedu pensionär Ina Laurinaityte, kes demonstreeris ilmekalt võimet kohandada uusi oskusi oma huvidele.

See näide koos lugematute teistega on saanud teoks tänu *Langas j ateitj* ühenduse tegevusele, mille algatajateks olid sotsiaalselt vastutustundlikud ettevõtted, pangad, telekommunikatsiooni ja IT-ala firmad. Ja kui mõned kasutavad interneti vaid ajaviiteks, siis teised mõistavad, milline positiivne mõju võib sellel olla nende äriks.

Algatuse idee oli stimuleerida Leedu majanduskasvu ja tõsta elukvaliteeti, samuti parandada Leedu konkurentsivõimet Euroopas ja mujal maailmas.

Ind õppida

Langas j ateitj projekti esimese sammuna loodi avalikke tasuta internetipunkte. Koostöös siseministeeriumiga rajati enam kui 800 pääsupunktiga võrgustik, mis tegutses kuni 2008. aastani. See aitas tõsta kohalike elanike mõjujõudu, eriti ääremaadel. Projekti raames loodi selliseid internetipunkte koostöös kohalike

omavalitsustega raamatukogudesse, postkontoritesse, koolidesse, haiglatesse ja kohalikesse omavalitsustesse. Iga internetipunkt varustati kahe kuni viie arvutiga.

2006. aasta märtsist 2008. aasta augustini korraldati Leedu kõigis 60 omavalitsuses selle projekti rakenduskava alusel arvutioskuste ja interneti põhiteadmiste kursusi. Tänu sellele said 50 400 üle 16aastast inimest oma IT-oskusi täiendada ja selle kaudu tõsta ka tööalast konkurentsivõimet. Valdav enamik neist olid naised.

Kui kursuste „Põhilised arvutioskused Leedu e-kodanikele” projekt hakkas lõppema, siis selgus, et paljud osalejad oleksid tahtnud oma värskelt omandatud oskusi veelgi täiendada. Seetõttu tekkis projektile Microsofti „Piiramatu potentsiaali programmi” abil jälle uus haru, millega loodi kaugõppe programm nimega „IKT teadmiste omandamise tänapäevased meetodid”. See programm hõlmab nelja veebipõhist e-õppe kursust IKT-oskuste arendamiseks. Aastast 2008 on nendele veebikursustele registreerunud umbes 8000 inimest.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.langasiateiti.lt/index.php/en>

„Tänu arvutioskuste programmile ja internetivõrgu laiendamisele on tavainimesed saanud võimaluse leida kontakte kodust lahkumata, lugeda veebis ajalehti, laadida alla teavet, teha makseid ja kasutada kohalikke teenuseid,” ütles Zigmantas Janciauskis Leedu füüsiliste puuetega inimeste liidust.

ROBOTDALEN – ARUKAD ABILISED

ISESEISVAKS ELUKS

Robotitega seostuvad eeskätt kujutluspildid isikupäratutest futuristlikest masinatest. Mitmed robotid, mida arendatakse või katsetatakse Rootsi „Robotiorus” (RobotDalen), muudavad aga igaveseks inimeste arusaamu robotitest. Uued robotid tervishoiu ja tehniliste abivahendite alal võivad tõsta eakate ja puuetega inimeste elukvaliteeti. See kasvav rahvastikurühm jääb sageli Euroopa ühiskonnas tähelepanuta.

Enam kui 100 km laiusel territooriumil laiutav Robotiorg on Euroopa juhtiv robotiteaduse keskus, kuhu on kogunenud teadlasi, arendajaid, tootjaid ja akadeemilist personali. Tööstuses, logistikas ja tervishoius kasutatavatele robotitele spetsialiseerunud keskust toetab Rootsi riiklik agentuur Vinnova ja mitmed Rootsi asutused, ülikoolid ja erasektor.

Euroopa Regionaalarengu Fondi täiendava rahastamise toel kestab katusprojekt 2013. aastani ja selle eesmärk on luua 2010. aastal lõppeva rahastamisperioodi jooksul vähemalt viis uut toodet ja viis uut ettevõtet. Projekti käigus on robotiteaduse ja automatiseerimise eeliseid tutvustatud 150 väikeettevõttele projekti kodupiirkonnas. ELi rahastamine on tõstnud Robotioru mainet ja loonud sidemeid teiste sarnaste klastritega Euroopas.

Riiklikke ja rahvusvahelisi robotiseadmete tootjaid ühendades teeb projekt uute arenduste katsetamiseks tihedat koostööd ka nende kasutajatega, näiteks haiglatega. Projekt on juba täitnud poole oma algsest eesmärgist luua robotite alal 30 uut ettevõtet ja 30 uut toodet.

Tervishoiurobotid

Mitmed projekti uusimatest robotitest on loodud eakate või puuetega inimeste hea elukvaliteedi tagamiseks, aidates neil olla sotsiaalselt sidusad ja mõjukad ja/või võimaldades neil iseseisvalt kodus elada. „Tervishoiu alal näeme oma tööd pigem seoses inimestega, mitte robotitega,” ütles Robotioru peadirektor Erik Lundqvist.

Vastavalt Jaapani Robotiliidu (*Japan Robot Association, JARA*) andmetele on aastaks 2020 nn teenindusrobotite (mille hulka kuuluvad isiklikeks, meditsiinilisteks ja tervishoiualasteks rakendusteks mõeldud robotid) osa maailmaturust umbes 24,35 miljardit €, mis ületab tublisti üle kahe korra tööstusrobotite turu. Robotioru arvates annab sellel aastakümnel isiklik, meditsiiniline ja tervishoiualane segment suurema osa teenindusrobotite turu kasvust.

MÕNED UUENDUSLIKE ROBOTITE NÄITED

Eelmisest aastast turustatav Bestic on söömise abivahend käe piiratud liikumisulatusel korral. Kompaktse lauale paigutatava robotkäe otsas on lusikas või näpitsad ning seda saab juhtida nuppude või juhtkangiga. Teine arendamisel olev kasulik seade on Giraffe (Kaelkirjak) – mobiilrobot, mis aitab suhelda kahesuunalise sidekuvari kaudu. „See võimaldab pereliikmetel, sõpradel ja hooldajatel külastada eakaid inimesi interneti kaudu täpselt nii, nagu nad vestleksid näost-näkku,” ütles Maria Gill, meditsiiniõde ja eakate hoolduse IKT projektijuht.

Arukad robotid on rahvastiku vananemise olukorras äärmiselt tähtsad suhtlusvahendid. Genesis (Loomine) on äsja turule lastud treeningseade, mis aitab pärast haigust või õnnetust lihasjõudu taastada. Zoom (Suum) on elektriline ratastool, mis suudab kasutaja trepist või sõiduteelt üles tõsta. Tervishoiu tõhususe tagamiseks tehakse projekti raames tööd RobCab'i arendamisel, mis aitab õdedel oma tööülesandeid täita, näiteks haiglavoodeid nihutada.

ERF eraldas Robotioru projektile perioodil 2008–2010 kuni 850 000 € aastas.

UURI LÄHEMALT:

www.robotdalen.org

Ainulaadne konstruktsioon laseb teha mitmesuguseid liikumisharjutusi

ROMIDE KAASAMINE –

KAMPAANIA MUUTUSTE NIMEL

Mis muudab romide kaasamise kampaania tõhusaks? Kuidas leida täpselt probleemi allikas ja kuidas seda lahendada? Ning, mis peamine, kuidas tagada, et see oleks seotud poliitilise tegevusega, kuidas luua ja hoida muutusi võimaldavaid tingimusi?

SPOLU rahvusvaheline sihtasutus on Madalmaade valitsusväline organisatsioon, millel on üle 10aastased kogemused romide organisatsioonide loomise alal, koondades nüüd enda ümber Rumeenia Romide ja Vähemuste Poliitikakeskuse (*Romania's Policy Center for Roma and Minorities*), Albaania organisatsiooni Roma Active Albania ja Bulgaaria Integro.

Üheskoos osalevad nad katseprojektis, mille eesmärk on leida vastused nendele ja muudele küsimustele. Tööd tehakse neljas riigis Euroopa Romide Rahvaühenduse (*European Roma Grassroots Organisation, ERGO*) võrgustiku nime all.

Katseprojekti eesmärk on kontrollida teatud meetmete teostatavust ning hinnata nende kasutegurit. Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni institutsioonidevaheline kokkulepe eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise alal võimaldab komisjonil neid projekte parlamendi ülesandel rakendada.

Stereotüüpide murdmine

Kampaaniad on suunatud romidega seotud stereotüüpide murdmisele avalikkuses ja poliitikaloojate hulgas ning samuti romide kogukondades. Eesmärk ei ole üksnes tegeleda sellise suhtumisega, vaid ka mobiliseerida romide kogukondi ja võimaldada neil muuta olukorda, mis määrab ära nende tuleviku.

Üks põhisidte on luua teavituskampaania koos mudelite, meetodite ja sõnumitega. See aitab hinnata kampaania mõju ja seda mujal korrata. SPOLU kavatseb investeerida ka inimressurssidesse noortele romi spetsialistidele suunatud arenduskava kaudu.

Kuidas sõnumit edastada?

Rumeenia Romide ja Vähemuste Poliitikakeskus kasutab laiema avalikkuseni jõudmiseks filme. Eesmärk on suurendada noorte mõjujõudu ja hoida ära nende ühinemist Bukaresti ühe halvima romide geto Ferentariga. Selle ajendiks on vajadus murda välja tõrjutuse ja häbimärgistamise tsüklist, mis neid linnaosi varjutab. Sealtpärit lapsi julgustatakse otsima teistsuguseid tulevikuväljavaateid. Tihedas koostöös Rumeenia rohkelt auhindu saanud produktsioonifirmaga Strada on valmimas dokumentaalfilm elust Ferentaris.

Rumeenias ja Itaalias korraldatakse spordivõistlustele suunatud kampaaniaid, eesmärgiga levitada positiivseid sõnumeid laiema avalikkuse hulgas. Selles osaprojektis püütakse jõuda pikaajalise koostööni spordialaliitidega, et võidelda romide vastaste meeoleoludega. Romide ja Vähemuste Poliitikakeskus osaleb kampaanias koos teiste rühmitustega, näiteks Itaalia UISP (*Unione Italiana Sport per Tutti*).

Albaanias ja Bulgaarias on pöhrõhk suunatud kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, eesmärgiga innustada neid tegelema tõsisemalt romide küsimusega. Sageli teadvustavad omavalitsused romide küsimust väga pealiskaudselt. Lisaks on paljud romid muutunud passiivseks ja peavad seda normaalseks. Seetõttu osalevad romide kogukonnad harva võrdõiguslike huvirühmadena munitsipaalpoliitikas.

Albaania RAA ja Bulgaaria Integro missioon on soodustada integreeritud lähenemisviisi romide kaasamisele kohalike romi kogukondade osalemise kaudu haldusüksuste ja piirkondade tasemel. Tulemuseks loodetakse saavutada laialdasemat tunnustust romi kodanikele kui võrdsele huvirühmale poliitikaloomes ja selle rakendamisel.

Projekti rahastatakse romide kaasamise katseprojekti „Üleeuroopaline romide integratsioonimeetodite koordineerimine“ teavitamise ja teadlikkuse tõstmise osaprojekti raames.

See kestab 5. juunist 2010 kuni 5. detsembrini 2011.

ERFi panus on 989 140 €

Riikliku rahastamise osa on 175 000 €.

Kogueelarve on 1 164 140 €.

UURI LÄHEMALT:

www.ergonetwork.org

ABI UNGARI KÕIGE EBASOODSAMAS OLUKORRAS INIMESTELE

Käivitamisel on katseprogramm majandusarengu käimalöömiseks umbes 30 nn mikropiirkonnas Ungari eri osades. Kohalike kogukondade innuka osaluse ja ELi rahalise toe najal rahastatakse programmi raames sadu projekte infrastruktuuri, keskkonnakaitse, transpordi ja turismi alal.

Vähim arenenud mikropiirkondade programm (VAMP) aitab kõige ebasoodsamas olukorras olevaid mikropiirkondi, mis asuvad peamiselt Ungari kirde-, lõuna- ja edelaosas. Keskendudes majandusarengule, tööhõivele, haridusele ja romide integreerimisele, hõlmab see uuenduslikult mitmeid erinevaid rahastamisallikaid ja tegevusprogramme.

VAMP-programmi kogueelarve: 340 miljonit €

ELi Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond rahastavad koos 85% ulatuses programmiperioodi 2007–2013. Ungaripoolne rahastamine 15%

Programmi ja selle eesmärkide ajenditeks on tööpuudus, vaesus, segregatsioon ja diskrimineerimine. Kõige enam majandusliku surutise all kannatavates mikropiirkondades elab umbes 10% Ungari elanikkonnast ja kolmandik romidest. Lisaraskusi tekitavad majandustegevuse vähesus, koolide allakäik, tööjõu migratsioon ja laenukoorma kasv.

Vastavalt oma esimesele riiklikule arengukavale (2004–2006) suunas Ungari tavalisest enam rahalisi vahendeid just nendesse mikropiirkondadesse. Tulemused ei olnud aga kuigi muljetavaldavad ja valitsus mõistis, et on vaja astuda täiendavaid samme. Selle tulemusel koostati VAMP-programm, mis on suunatud Ungari 33 kõige enam majandusliku surutise all kannatavale mikropiirkonnale, mis asuvad peamiselt Ungari põhjaosas, põhja- ja lõunaosa madalikul ja Kesk-Doonau lõunaosas.

VAMPi vahendeid jaotatakse kolme riikliku rakenduskava alusel (piirkondlik, sotsiaalne uuendamine ja sotsiaalne infrastruktuur). Üks kolmandik jaotatakse ühtlastel alustel, ülejäänud kahe kolmandiku puhul arvestatakse elanike arvu mikropiirkonnas (11 000 kuni 72 000) ja asulate arvu mikropiirkonnas (4 kuni 49). VAMP saab rahalisi vahendeid ka mitmest muust riiklikust meetmest.

Territoriaalne lähenemisviis, ressursipõhine planeerimine

Programmi büroo asub Budapesti Riiklikus Arenguagentuuris (*National Development Agency, NDA*). Peale selle büroo tegutseb igas mikropiirkonnas kaks NDA koordinaatorit ja mitmeid eksperte ning toetust saadakse ka kohalike partnerülikoolidelt. Üheskoos aidati mikropiirkondadel koostada neile eraldatud summade kasutamiseks projektipakette, kuhu kuulub mitmesuguseid integreeritud projekte vastavalt kohalikule arengukavale.

Projekti kavandamisfaasis osales umbes 5 000 inimest, mis näitab iga mikropiirkonna kohaliku kogukonna kaasamist. „Ungaris ainulaadne programm on uus arengu rahastamisvahend, mis on suunatud keskmate piirkondade ja maakondade asemel just mikropiirkondadele,“ lausus VAMP-programmi koordinaator Frigyes Janza.

Korraldusametuste valitud 900 projektist on umbes 250 juba käivitatud. Nende hulka kuulub koolide ja lasteaedade, tervishoiu- ja sotsiaalkeskuste ning bussijaamade renoveerimis- või ehitusprojekte, lisaks rajatakse ka joogivee ja reovee puhastusjaamu ning rakendatakse meetmeid üleujutuste ennetamiseks. Programmi raames abistatakse linnast väljas asuvaid romide kogukondi paremate ühenduste rajamisega, kavandatakse ka mitme piirkondliku põhimaantee rajamist. Lisaks püütakse programmiga elavdada ka turismi nendes harva külastatavates mikropiirkondades, kus leidub tähtsaid ajaloolise väärtusega ja kultuurimälestusmärke.

UURI LÄHEMALT:

www.nfu.hu

ERF MUUTUMAS – BÜROKRAATIA VÄHENDAMINE

VABASTAB RAHALISI VAHENDEID

Kui Euroopa vangub seda järjest tabanud rahanduskriiside järellainetuses, siis on EL haaranud ohjad ja asunud muutma Euroopa Regionaalarengu Fondi puudutavaid määrusi eesmärgiga lihtsustada tõuke- ja ühtekuuluvusfondide haldamiseeskirju. Panorama uurib, milline on selle oodatav mõju kohapeal.

Euroopa majanduse elavdamise kava võtmetähtsusega osa

Kestev majanduskriis on õnestanud ettevõtete enesekindlust, kasvatanud töötute arvu ja lisanud tohutu koormuse riigi rahandusele. Eriti viimase osas tähendab surve riigieelarvele, et valitsustel ja piirkondadel on aina raskem leida rahalisi vahendeid kaasrahastamiseks, mis on Euroopa tõukefondide üks põhilisi eeltingimusi.

16. juunil 2010 avaldati uued ELi meetmed, mille eesmärk on lihtsustada tõuke- ja ühtekuuluvusfondide haldamiseeskirju. Muudatused peaksid aitama hõlbustada juurdepääsu fondi vahenditele ja hoogustada investeringuid riigieelarvetele pingelisel ajal. Majanduskriisi vastumeetmete osana on osadele liikmesriikidele ette nähtud täiendavaid ettemakseid kokku 775 miljoni euro ulatuses, et lahendada kiireid rahavoogude probleeme.

Need uued muudatused on töötatud välja abiks likviidsusprobleemide lahendamisel ning samuti bürokraatia vähendamiseks, et hõlbustada juurdepääsu rahalistele vahenditele. Projektide kiirem rakendamine kohapeal oleks praegusel kriisiajal riiklikul ja piirkondlikul tasandil tõhusaks abiks.

Perioodil 2007–2013 investeeritakse ühtekuuluvuspoliitika kolme fondi (Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja Ühtekuuluvusfondi) kaudu 455 ühtekuuluvuspoliitika programmi raames kokku 347 miljardit eurot kõigisse ELi piirkondadesse.

Põhimuudatused on järgmised.

- **Igat tüüpi suurprojektidele, mis nõuavad komisjoni kinnitust, kehtestatakse ühtne 50 miljoni eurone maksimumpiir.**

Uus ühtne piir võimaldab näiteks liikmesriikidel iseseisvalt väiksemate keskkonnaprojektide üle otsustada ja aitab seega neid kiiremini käivitada.

- **Suurprojekte on lubatud rahastada enam kui ühe programmi kaudu.**

Näiteks saab nüüd suuremat maanteelõiku, mis ulatub üle mitme piirkonna, kaasrahastada mitme regionaalprogrammi kaudu. Seniste eeskirjade järgi ei olnud see võimalik.

- **Finantskorraldusvahendite kasutamise parandamine.**

Anda võimalus luua erivahendeid, mis on mõeldud energiatõhususe tõstmiseks ja taastuvatesse energiaallikatesse investeerimise hoogustamiseks.

- **Piirata investeringute säilitamise kohustust viieaastase perioodi jooksul.**

Need reeglid kehtivad nüüd ainult teatud projektidele, näiteks infrastruktuuri ja tootliku investeerimise sektorites. Neid ei rakendata ettevõtmistele, mis lähevad tahtmatult pankrotti.

- **Lihtsustada reegleid tulutoovatele projektidele (nt tasulised maanteed, maa müügi või liisinguga seotud projektid).**

Liikmesriikide halduskoormuse kergendamiseks toimub nüüd tulude seire ainult vastava programmi lõpetamiseni.

- **Teha täiendavaid ettemakseid 775 miljoni euro ulatuses (4% ESFist ja 2% ühtekuuluvusfondist) liikmesriikidele, kes said laenu IMFi maksebilansi skeemi alusel või kelle SKT vähenes rohkem kui 10%: nende kahe kriteeriumi alusel puudutab see Eestit, Lätit, Leedut, Ungarit ja Rumeeniat.**

- **Lükata edasi „N+2 kulukohustustest vabastamise“ reeglite rakendamist.**

Kui 2007. aastal eraldatud summasid ei ole 2009. aasta lõpuks kasutatud, siis „N+2“ reeglite järgi tagastatakse need automaatselt ELi eelarvesse. Muudatused lubavad 2007. aasta assigneeringuid kulutada pikema aja jooksul.

Need muudatused on täienduseks arvukatele muudele algustele, mis on ette võetud kriisi algusest alates vastavalt Euroopa majanduse elavdamise tegevuskavale.

LISATEAVET LEIATE JÄRGMISELT AADRESSILT:

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/recovery/

Igas Panorama numbris jälgitakse kahe projekti edenemist neid juhtivate inimeste vaatevinklist. Vaatleme ühe ERFi rahastatud projekti edukaid ja vähem edukaid külgi, uurime probleeme ja jagame lahendusi.

PROJEKT

1

LONGLIFE PROJEKTIST LÄHEMALT

Fakte ja arvandmeid

Longlife projekti investeeritakse 2009. aasta jaanuarist 2012. aasta jaanuarini umbes 2,3 miljonit eurot.

Konstruksioon loeb

Selle aasta juulis rajatakse vundament hoone prototüübile, millest võib saada tulevikuhoonete kullastandard. Energia- ja kulutõhususe poolest silmapaistev uus prototüüp on loodud viie Läänemere piirkonna riigi asjatundlikkusele toetudes.

Prototüüp loodi 500-lehelise võrdleva uurimuse põhjal, milles käsitleti Leedus, Poolas, Saksamaal, Taanis ja Venemaal kasutatavaid ehitusvõtteid. See mudel peaks pakkuma rahvusvahelisele ehitussektorile säästlikku, kuid samas ka taskukohast alternatiivi.

„Kui tegeleda piisavalt kaua projekti taotluse ettevalmistamisega, siis säästad aega selle elluviimisel,“ ütles Kiefel, „ei tohi alahinnata kasu, mida annab erinevate ülesannete ja ootuste partnerite vahel arutamine.“

Tugevad küljed annavad koos maksimaalse mõju

Viimastel kuudel on projektis Longlife tegeletud teabe kogumise ja kokkuvõtete koostamisega projektis osalevate riikide ehitusvaldkonna tänapäevaste tehnoloogiaarenduste, haldusnõuete, õigusmenetluste, rahaliste väljavaadete ja demograafiliste vajaduste kohta.

Kirjeldati sarnaseid jooni ja otsiti erinevusi, et teha kindlaks, kuidas saaks teatud ehitusvõtteid optimeerida ja edaspidi ka harmoneerida. Projekti tulemusel koostatakse suunised, mis aitavad saavutada energiatõhusust, säästlikkust, ressursside optimeerimist ja madalaid kasutuskulusid.

Suunistest ehitusjoonisteks

Suvesemestri jooksul on projektijuht ja lektor Klaus Rückert juhtinud kursusi Berliini Tehnikainstituudis ja Josifas Parasonis Vilniuse Gediminase Tehnikaülikoolis. Nende kursuste eesmärk on luua säästliku ja energiatõhusa elamu prototüüp.

Edusammud kommunikatsioon

Mõistetavalt on niivõrd laia geograafilise haardega projekt nõudnud osalejatelt tihedat suhtlemist. Maria-Ilona Kiefel selgitas, et ainult e-kirjade kirjutamisest ei piisanud.

„Jaanuari lõpus Vilniuses toimunud seminari tulemusel otsustasime hakata pidama regulaarseid videokonverentse. Sellest on väga palju abi olnud. Regulaarne seire ja usaldust tõstev koostöö on olnud kõige tähtsamad Longlife projekti edu tagamiseks,“ ta lisas.

Paindlikkus nappides tingimustes

Kuigi projekt on edenenud sujuvalt, andis finantskriisi tulemusel kolme osaleja loobumine siiski tagasilöögi. See oli Maria-Ilona Kiefeli sõnul raske hetk. Longlife projekti eesmärkide saavutamiseks tuli osa ülesandeid ümber jagada.

Longlife projektil on kõigis viies osalevas riigis kolm partnerit: üks ülikool, üks haldusasutus ja üks ettevõtte. Kriisi tulemusel loobus üks Saksa partner ja kaks Poolast.

Projekti rahvusvaheline vahekonverents peeti juunis Peterburis, kus partnerid otsustasid teha koostööd oma kolleegidega Venemaalt.

UURI LÄHEMALT:

http://www.longlife-world.eu/home_en.html

Musikparki ja NanoHealth keskuse tegemistest teeme juttu ajakirja järgmises numbris, aga siin vaatame, mis on juhtunud kahe teise projektiga – Konkurentsivõimelised tervishoiuteenused ja Longlife.

PROJEKT 2

KONKURENTSIVÕIMELISTEST TERVISHOIUTEENUSTEST LÄHEMALT

Fakte ja arvandeid

Konkurentsivõimeliste tervishoiuteenuste projekti investeeritakse 2008. aasta jaanuarist kuni 2010. aasta lõpuni ligi 1 miljon eurot.

Hölbustades kaugel asuvate patsientide elu

Kaugel põhjas asuvate neeruhaigete ooteajad oma kohalike arstide juurde peaksid varsti hakkama lühenema ja väiksem arv ambulatoorseid patsiente peab võtma ette edasi-tagasi 322-kilomeetrise sõidu Raigmore'i haiglasse Invernessis. Tänu uutele teenustele saab dialüüsravi saavate patsientide teatud uuringuid teha lihtsalt videoühenduse kaudu. Konkurentsivõimeliste tervishoiuteenuste projekti tulemusel saab tehniliste lahenduste kaudu kärpida märgatavalt arsti juurde sõidu ja ooteaegu, millest on tohutult abi Põhja-Euroopa kõrvalisemates kohtades elavatele patsientidele.

Projekti koordinaator Minna Mäkinieni on seniste edusammudega rahul. „Katsetame tegelikult suuremat arvu teenuseid kui algul kavas oli,“ ütles ta projekti kohta, mis hõlmab Soome, Iirimaa, Norra, Rootsi ja Šotimaa äärepoolsemaid piirkondi. Nendes paikkondades on keskmine rahvastikutihedus ligikaudu 3,5 inimest km² kohta.

Kaugelt enam kui tavaline tervishoid

Nii mõndagi on ära tehtud sellest ajast, kui viimati projektist juttu tegime. Tooksimme vaid mõned näited uutest teenustest, mis on edukalt juurutatud.

Invernessi Raigmore'i haigla nefroloogia osakonna ja Caithnessi üldhaigla vahel Wickis (177 km kaugusel) on nüüd videoühendus, mis on suureks abiks Caithnessi aina arvukamatele neeruhaigetele. Videoühendus on kasulik ka õendusala töötajatele, sest nad saavad selle kaudu eriarstidega konsulteerida ja oma patsientide ravi arutada.

Oulu ülikoolihaigla eriarstid ravivad mitmesuguste haavade ja säärehaavanditega patsiente kauges tervisekeskuses kõrgeraldusega videoühenduse kaudu. Patsiendid saavad konsulteerida nahaarstide, plastikakirurgide ja haavaraviõdedega. Lisaks saavad ka koduraviõded konsulteerida haavaraviõdedega. Selline teenus on äärmiselt teretulnud patsientidele, kes ei pea enam ette võtma pikki ja vahel ka valulikke sõite haiglasse või tervisekeskuse.

Tänapäeva tervishoid vajab tänapäevaseid vahendeid

Projekt on pidanud ületama hea hulga takistusi – näiteks tehnilisi. Minna Mäkinieni selgitas, et olemasolevad andmevõrgud ei toeta alati uusi teenuseid. Näiteks Šotimaal kannatab heli ja pildi kvaliteet väikese ribalaiusega ISDN-ühenduste tõttu. Ja kui tervishoid tuleb koju kätte, siis peab ka patsientidel olema kiire lairibaühendus, mida paraku alati lihtsalt ei ole, eriti eakamate patsientide puhul.

Mitmeid erialasid hõlmavate ravimeeskondade koordineerimine on samuti probleeme tekitanud. Projekt nõuab mitmete tööga koormatud töötajate tähelepanu (sealhulgas arstid, õed, tervishoiutöötajad, IKT- ja halduspersonal) ja nende töögraafikute sobitamine on olnud keeruline. Rahvusvaheline mõõde muudab töö veelgi keerukamaks. Kuna partnerid kohtuvad vaid kaks korda aastas, siis on väga tähtis olnud hoolitseda nendevahelise teabevahetuse eest.

Minna Mäkinieni seisukohalt on olnud projekti üks rahuldust pakkuvamaid külgi võimalus jagada teadmisi, õppida teistelt partneritelt ja viia läbi võrdlusuuringuid. Rahvusvaheline mõõde on aidanud analüüsida e-teenuste katseprojekti edu ja teostatavust tänu partnerriikide vahelisele kogemuste vahetamisele. See võib omakorda aidata luua uusi teenuseid kaugete põhjapiirkondade tarvis.

Kui Minna Mäkinienilt küsitaks, millist nõu ta annaks teistele samasuguses olukorras, siis ta soovitaks koostada üheskoos selline rakenduskava, millega on kõik nõus, et tagada kõigi täielik pühendumine erinevate eesmärkide saavutamisele. Nüüd on aga põhiline rajada tee jätkusuutlikele teenustele, mis kestaksid edasi pärast konkurentsivõimeliste tervishoiuteenuste projekti lõppemist.

UURI LÄHEMALT:

www.ehealthservices.eu

PIIRKONNAD MAJANDUSMUUTUSTES – JÄTKUSUUTLIKU MAJANDUSKASVU EDENDAMINE

Rohelisemad Euroopa linnad ja jätkusuutlikud energia- ja IKT-lahendused olid algatuse „Piirkonnad majandusmuutustes” iga-aastase konverentsi (20.–21. mai 2010) arutelude tuumaks.

Nagu kohane innovatsiooni ja majanduse uuendamise mootorile, vaadeldi konverentsil võimalusi, kuidas saab majanduskasvu muuta jätkusuutlikuks sihtmeetmete, tihendatud koostöö ja poliitilise konsensuse kaudu.

„Ühtekuuluvuspoliitikal on ainulaadne potentsiaal toetada ELi jätkusuutliku majanduskasvu eesmärkide saavutamist,” ütles keskkonnavolinik Janez Potočnik oma kokkuvõtlikus sõnavõtus, selgitades, et see võib olla mootoriks püüdlustele ressursitõhusama, konkurentsivõimelisema ja rohelisema majandusüsteemi poole.

Konverents andis oma panuse selle eesmärgi saavutamisele, korraldades töörühmade tööd ja käivitades kohalikke tegevuskavasid, jagades 2010. aasta RegioStars auhinda ning pakkudes võimalusi suhtlemiseks ja võrgustike loomiseks ning heade tavade vahetamiseks.

Aktiivsed piirkonnad

Mitmetes töörühmades püüti leida uusi lähenemisviise põletavatele teemadele. Spiiker Luc Soete Maastrichti uurimis- ja koolituskeskusest UNU-MERIT Focus märkis jätkusuutlike IKT-lahenduste teemal, et pikaajaline uurimis- ja uuenduspoliitika on otsustava tähtsusega aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu saavutamiseks. „Arvestades tulevastel aastatel liikmesriikide eelarvetele avaldatavat rahalist survet, on praegu äärmiselt tähtis rõhutada Euroopa valitsuste erilist rolli ja vastutust riiklikul tasemel pühendumisel uurimis- ja uuendustegevuse toetamisele,” ütles Luc Soete.

Andes oma panuse arutlustele, kuidas saavutada regioonides ja linnades suuremat energiatõhusust, esitles Barcelona maakonna nõukogu näidisprojekti, mille eesmärk on tõhusalt kohaldada süsinikdioksiidi heitmete vähendamise eesmärki. Omavalitsuste võrgustik on aidanud säästlikkusnäitajate väljatöötamise ja tugiteenuste pakkumise kaudu piirkonna keskkonnanõuandust parandada.

Rohelisemate linnade töörühm keskendus tööstuslike jäätmaade ja saastunud prügilate taaskasutamise tähtsusele linnade ja piirkondade arengus.

Kiirvõrgustike tegevuskavad

Konverentsil käivitati mitmeid kiirvõrgustike kohalikke tegevuskavasid, milles keskendutakse näiteks innovatsioonile, jätkusuutlikkusele, integratsioonile ja sotsiaalsele kaasatusele. Konverentsil esitleti mitmete kiirvõrgustike praktilisi kogemusi. Torino linnavolikogu tutvustas kohaliku tegevuskava „Elujõuliste kogukondade rajamine” – algatust, mis väljendab jätkusuutliku majanduskasvu sotsiaalseid aspekte, edendab tervishoidu linnakeskkonnas ja rõhutab koordineeritud tegevuse vajalikkust erinevate poliitikavaldkondade lõikes, näiteks keskkonna-, sotsiaal- ja majanduspoliitikas. Näiteks ei ole sotsiaalse haavatavuse põhjustatud tervishoiuprobleeme võimalik lahendada ainult sotsiaalse poliitika kaudu.

REGIOSTARS 2010: AUHINNAD UUENDUSLIKELE IDEEDELE

Konverentsi raames korraldatud tseremoonial anti üle RegioStars auhinnad kuuetele regionaalfondidest toetust saanud projektile. Võitjateks olid Belgia C-Mine, kus tööstusmaastik muudeti ettevõtetus- ja külustuskeskuseks; mikrorahastamisasutus Rootsis, mis aitab võõrtöölistel naistel saada rahalisi vahendeid oma ettevõtte rajamiseks; Leedu „Langas j ateitj” ühendus, mis tutvustab e-teenuseid eakatele, puuetega ja äärepiirkondades elavatele inimestele; uus ambulatoorsete patsientide kaugseire mudel Saksamaal; kiire lairibavõrgu leviala laiendusprojekt väheasustatud piirkondades Prantsusmaal ja ELi struktuuriabi kohta teavet jagav veebisait esparama.lt Leedus.

Esmakordselt kahte CityStars auhinnakategooriat hõlmavad RegioStars auhinnad antakse igal aastal projektidele, mis võiksid teistele piirkondadele innustavat eeskujut anda.

Piirkondade eeskuju

Osalejatel oli teistele pakkuda mitmeid konkreetseid uuenduslike ja jätkusuutlike lahenduste näiteid. Juan Alario Euroopa Investeeringupangast tutvustas Euroopa kohaliku energia rakendusabi projekti ELENA (*European Local Energy Assistance*), mis annab linnadele ja piirkondadele tehnilist abi säästliku energia projektidele EIPE rahastamistootluste koostamisel. Ta selgitas, et ELENA projektid on mõeldud ka mujal järgitegemiseks, aidates nii häid tavasid levitada. ELi Euroopa aruka energia programmi kaudu rahastatav ELENA projekt toetab näiteks säästliku ehitamise või keskkonناسۆbraliku transpordi projekte.

Tšehhi Vabariigis on ERFi kaasrahastatud ehitusalaste energiasäästumeetmete tulemusel vähenenud õhusaaste ja CO₂ heitmed, on loodud uusi rohelisi töökohti, saavutatud sääste ettevõtete kuludes ja keskkonna tervislikumaks muutumist.

Muude näidisprojektide hulka kuulub ka PIKE projekt e-valitsuse teenustele juurdepääsu parandamiseks ja B3-piirkondade tegevused parema lairibaühenduse tagamiseks võitluses digitaalse lõhega.

Algatus „Piirkonnad majandusmuutustes” käivitati 2006. aastal eesmärgiga pakkuda piirkondadele võimalust poliitikaloomet tõhusalt ja koordineeritult mõjutada. Seda rahastatakse INTERREG IVC ja URBACT II programmide kaudu.

UURI LÄHEMALT:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm

Regioonide komitee foorum tõrjutuse teemal

„Euroopa 2020. aastal” strateegia „kaasava majanduskasvu” strateegiline eesmärk ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta (2010) keskenduvad otsustavalt vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleemidele.

Selles kontekstis on ELi regioonide komitee korraldanud vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega kohalikul ja piirkondlikul tasandil võitlemise teemal foorumi, mis toimus 8. juunil. Foorumi eesmärk oli tutvustada mõningaid kohapealse tegevuse näiteid kui vahendeid, mille abil saab kohalikku tegevust laiendada riiklikuks ja Euroopa poliitikaks. Majanduskriisi tagajärjel kasvava tööpuuduse ja fiskaalpiirangute valguses on sellise tegevuse tähtsus veelgi tõusnud.

Konverents keskendus kolmele põhiteemale: kohalike sotsiaalteenuste muutmine kõigile paremini kättesaadavaks, inimeste ettevalmistamine tööturule integreerimiseks ning kodanike kaasamine linna- ja maapiirkondade tegevusse. Kohalikud projektijuhid ja muud piirkondlikud sidusrühmad kogu Euroopa Liidust jagasid oma kogemusi erinevate lähenemisviiside kasutamisest nende probleemidega tegelemisel. Mitmesugused heade tavade näited keskendusid kõik ebasoodsamas olukorras olevatele inimrühmadele: vaesuses elavatele lastele, pagulastele ja varjupaigataotlejatele, töötutele noortele, puuetega inimestele ja kodututele.

Lõppistungil rõhutasid osalejad vajadust mõista ebasoodsamas olukorras isikute erinevaid vajadusi ja luua lähenemisviisi, mis toetuks individuaalsetele tugevatele külgedele, arvestades inimeste andeid, huvisid, oskusi ja pädevusi. Seda lähenemisviisi peegeldasid mitmed edukad projektid, mis keskendusid eeskätt entusiasmi ja motivatsiooni edendamisele ning samuti inimeste julgustamisele vastutama ise oma elukäigu eest. Ühes Šotimaa projektis võeti see idee kenasti kokku: „Ilma meie osaluseta ei ole miski meid puudutav meile õige”.

KUUPÄEVAD 2010/2011	SÜNDMUS	KOHT
4.–7. oktoober 2010	„Open Days“ – 8. Euroopa regioonide ja linnade nädal www.opendays.europa.eu	Brüssel (BE)
13.–14. oktoober	ELi Läänemere strateegia iga-aastane foorum http://www.bssc.com/news.asp?id=8657&pid=79&sid=79	Tallinn (EE)
November (orienteeruvalt)	Romide kaasamine: andmekogumisest ja hindamisest tõenduspõhise poliitika http://ec.europa.eu/regional_policy/	Brüssel (BE)
9. november	Mikrokrediidivahendid http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brüssel (BE)
16.–19. november	ESPONi nädal (http://www.espon.eu/)	Liège (BE)
18.–19. november	JESSICA ja JEREMIE konverents http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brüssel (BE)
22.–23. november	Ministrite mitteametlik kohtumine	Liège (BE)
30. november – 1. detsember	URBACTi iga-aastane konverents http://urbact.eu/en/header-main/annualconference/	Liège (BE)
2. detsember	Linnade foorum	Liège (BE)
31. jaanuar – 1. veebruar 2011	5. ühtekuuluvusfoorum	Brüssel (BE)
26.–27. mai	Konverents „Piirkonnad majandusmuutustes“ ja RegioStars auhinnad	Brüssel (BE)

Lisateavet nende sündmuste kohta leiate Inforegio veebisaidi rubriigist Agenda:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

Panorama talvenumbris vaadeldakse viiendat ühtekuuluvusaruannet, mille vastuvõtmistähtaeg jõuab kätte novembri alguses.

Seejärel kavatsame ühes järgmises Panorama numbris uurida, kuidas 2008 alanud ülemaailmne majanduskriis on toonud esile struktureseid nõrkusi mitmetes Euroopa riikides ja piirkondades olenemata nende majanduse ja sotsiaalse arengu tasemest. Selles analüüsitakse erinevaid reageerimisviise, mida Euroopa ühtekuuluvuspoliitika võimaldab.

Teie panus sellel teemal, näiteks projektide kirjeldustega, on Panoramale äärmiselt teretulnud.

2011. aastal heidab Panorama pilgu territoriaalsele koostööle ja kui soovite jagada huvitavaid ettevõtmisi nimetatud teemadel, esitada küsimusi, väljendada oma arvamust selles või mis tahes muus regionaalpoliitika küsimuses, siis kirjutage meile aadressil:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2010

Paljudamine on lubatud juhul, kui väljaandja on sellest teadlik.

KN-LR-10-035-ET-C

